

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Innovasjon Norge
Postboks 448 Sentrum
0104 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/51-53

2. januar 2024

Oppdragsbrev Innovasjon Norge 2024

Kommunal- og distriktsdepartementet viser til Stortingets behandling av Prop. 1 S (2023–2024) for Kommunal- og distriktsdepartementet (heretter omtalt som Prop. 1 S), jf. Innst. 16 S (2023–2024) vedtatt 15. desember 2023.

Kommunal- og distriktsdepartementet (heretter departementet) delegerer i dette brevet forvaltningen av rammen til Innovasjon Norge for 2024. Brevet fastsetter også kravene departementet har til Innovasjon Norge. For 2024 er det utarbeidet nye retningslinjer for post 553.61 (vedlegg 1). Det er også utarbeidet ny mal for fylkeskommunenes oppdragsbrev til Innovasjon Norge i samarbeid med fylkeskommunene og Innovasjon Norge. Endringene innebærer ny struktur i dokumentene, og egne kapitler for særskilte oppdrag over post 61 til Innovasjon Norge.

Departementet ber Innovasjon Norge ta opp eventuelle uklarheter så snart som mulig.

OVERSIKT OVER BEVILGNINGER STILT TIL DISPOSISJON FOR 2024

I tråd med Stortingets vedtak tildeles Innovasjon Norge følgende rammer i 2024:

Utgifter

Kap. 553	Regional- og distriktsutvikling	tall i tusen kr
Post	Betegnelse	Budsjett 2024
65	Omstilling	12 000
71	Investeringsstilskudd for store grønne investeringer	101 528
74	Klynger og innovasjon	28 322
	Sum kap. 553	141 850

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kdd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Regionalpolitisk
avdeling

Saksbehandler
David Andreassen
22 24 71 56

Departementet viser til de administrative føringene i oppdragsbrevet til Innovasjon Norge fra Nærings- og fiskeridepartementet for 2024 og retningslinjene for postene (vedlegg 1-3).

MÅL FOR INNOVASJON NORGE

Målstrukturen til Innovasjon Norge er felles for alle selskapets oppdragsgivere. Departementet henviser til oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet.

DEPARTEMENTETS PRIORITERINGER FOR 2024

Mål for regional- og distriktpolitikken

Regjeringas mål for distrikts- og regionalpolitikken er at «folk skal kunne leve eit godt liv i heile Noreg, at alle lokalsamfunn skal ha rom for utvikling og verdiskaping, og at folketalet skal auke i distriktskommunar».

Programkategori 13.50 *Distrikts- og regionalpolitikk* er en målretta innsats mot strategisk viktige områder, der utfordringene ikke kan løses av sektorpolitisk innsats alene.

Midlene over programkategorien er øremerket økonomiske virkemidler for å medvirke til å realisere de nasjonale distrikts- og regionalpolitiske målene.

Målene for programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk er

1. Næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarkeder i regioner og distrikter
2. Regional utvikling over landegrensene og i nordområdene
3. Styrket utviklingskapasitet og velfungerende tjenestetilbud i distriktene

Oppdraget til Innovasjon Norge skal bidra til oppnåelse av mål 1.

Samarbeid mellom virkemiddelapparatet og fylkeskommunene

Den regionale samfunnsutviklerrollen til fylkeskommunene er forsterket, det vil si at fylkeskommunene har det ledende ansvaret for å utforme regionale strategier for utvikling, og å utvikle, samordne og følge opp regionale mål for utvikling i sitt fylke. Dette innebærer også at fylkeskommunene skal mobilisere og samordne lokale og regionale aktører som er viktige for regional utvikling i fylket, slik at den samlede innsatsen medvirker til at utviklingen i fylket går i ønsket retning.

Innovasjon Norge og Siva skal forvalte virkemidler for regional næringsutvikling i tråd med gjeldende retningslinjer og programplaner. Fylkeskommunen gir Innovasjon Norge og Siva oppdrag for disse virkemidlene. Fylkeskommunene har ansvaret for styringsdialogen med Innovasjon Norge og Siva for de fylkeskommunale oppdragene. Dette omfatter dialog om resultater, måloppnåelse og effektivitet innenfor den enkelte ordning, utvikling av satsingsforslag og innspill til statsbudsjettet.

Departementet forventer at fylkeskommunene og Siva, Innovasjon Norge og Norges Forskningsråd har et godt samarbeid om mål og strategier for næringsutvikling, og at det regionale partnerskapet har en aktiv rolle. Samarbeidet skal gi en klar arbeidsdeling mellom aktørene, og skape en god regional infrastruktur for innovasjon. Departementet støtter opp om samarbeidsavtalene som er inngått mellom fylkeskommuner og virkemiddelaktørene på fylkesnivå.

Flere kvinnelige entreprenører og flere kvinner i ledelse og styrer

Departementet ber Innovasjon Norge fortsette å bidra til flere kvinnelige entreprenører og flere kvinner i ledelse og styrer. For næringsrettede ordninger er det et mål at minst 40 prosent av virkemidlene skal nå fram til bedrifter med kvinnelig leder eller eier, eller oppfylle Innovasjon Norges indikator «kvinnerettet». Målet skal ikke gå på bekostning av vurdering av kvalitet på søknader.

NÆRMERE OM DE ENKELTE POSTENE OG ORDNINGENE

Opgaver under programkategori 13.50

Kap. 553, post 65 Omstilling

Som en oppfølging av evalueringen¹ av regional omstilling er ordningen revidert for 2024. Endringene er gjort i dialog med representanter fra fylkeskommunene, Innovasjon Norge og Distriktssenteret. Fra 2024 har posten tre ordninger:

- a) Bistand og veiledning til distriktskommuner. Mål for ordningen er økt utviklingskapasitet og strategisk arbeid i distriktskommuner, blant annet gjennom styrket samfunnsplanlegging.
- b) Tilskudd til kommuner med langvarig nedgang i befolkning og sysselsetting av særlig omfattende grad. Mål for ordningen er økt attraktivitet for bosetting og næringsliv og å styrke kommunene sin kapasitet til å håndtere situasjonen.
- c) Tilskudd til omstilling i kommuner eller regioner med vesentlig fall i sysselsettinga over relativt kort tid. Mål for ordningen er å styrke næringsgrunnlaget og bidra til etablering av nye arbeidsplasser i kommuner eller regioner som opplever vesentlig nedgang i sysselsettinga over relativt kort tid.

Departementet bevilger 12 mill. kroner til Innovasjon Norge for rollen som nasjonalt kompetanseorgan for lokalt og regionalt omstillingsarbeid. Rollen som kompetanseorgan gjelder ordning b og c. Innovasjon Norge skal på oppdrag fra fylkeskommunene bistå omstillingsprosjekter med råd, virkemidler, veiledning og kvalitetssikring. I tillegg skal Innovasjon Norge utvikle arbeidsfeltet, slik at verktøyene er relevante for de ulike målgruppene, og gjennomføre evalueringer og lignende.

¹ [Telemarksforskning \(2022\) Evaluering av ordningen med regional omstilling](#)

Fylkeskommunen har ansvaret for omstillingsarbeidet i eget fylke (ordning b og c) og forvalter tilskuddsordningene. I omstillingsarbeidet er det viktig at fylkeskommunene, Innovasjon Norge og omstillingskommunene samarbeider aktivt.

For ordning b er kriteriene for måloppnåing økt utviklingskapasitet og utviklings- og gjennomføringsevne i kommunen, økt attraktivitet for bosetting og attraktivitet for næringsliv. For ordning c er kriteriene for måloppnåing styrket utviklingskapasitet og kompetanse for næringsutvikling i kommunen/regionen og tallet på arbeidsplasser som blir etablerte eller sikra. Innovasjon Norge rapporterer kun på antall arbeidsplasser som er etablert eller sikret. De øvrige kriteriene dokumenteres gjennom evalueringer.

Regelverk for ordning b og c vil bli fastsatt i forskrift. Forskriften er sendt på høring. Departementet vil varsle Innovasjon Norge når ny forskrift er publisert.

Kap. 553, post 71 investeringstilskudd for store grønne investeringer

For å bidra til at Norge blir et lavutslippsland bevilger departementet 101,528 mill. kroner over post 71 til en tilskuddsordning forvaltet av Innovasjon Norge rettet mot store bærekraftige investeringsprosjekter i distriktene². Dette inkluderer et kutt på 1,275 mill. kroner for departementets andel av gjenstående gevinstrealiseringskutt for Innovasjon Norge for 2024³.

Bedrifter med prosjekter lokalisert innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte kan søke på ordningen. Ved søknadsbehandlingen skal Innovasjon Norge vektlegge bærekraft, klimatilpassing, sysselsetting og regional næringsutvikling, samt bedriftenes rolle i grønne og sirkulære verdikjeder.

Retningslinjer og føringer for ordningen er beskrevet i vedlegg 2: Retningslinjer for kap 553 post 71. Målene, kriteriene og den praktiske gjennomføringen av ordningen er operasjonalisert i programbeskrivelsen.

Kap. 553, post 74 Klynger og innovasjon

Departementet tildeler Innovasjon Norge 28,322 mill. kroner over kap. 553, post 74, til Klyngeprogrammet (Norwegian Innovation Clusters) og Innovasjonspartnerskap. Innovasjon Norge fordeler midlene mellom programmene. Innovasjon Norge har i dialog med departementet valgt å kun prioritere klyngeprogrammet i 2024. Innovasjon Norge implementerer endringer for klyngeprogrammet i 2024 i dialog med KDD og NFD. Endringene er basert på føringer i Prop 1 S (2023-2024) for Nærings- og fiskeridepartementet kap. 2421, post 71.

For omtale, regelverk og kriterier for måloppnåelse for ordningene henvises til Prop. 1 S og retningslinjene for posten (vedlegg 3).

² Hva som menes med "store" eller "større" prosjekter, og klassifisering av bærekraft, er operasjonalisert i programbeskrivelsen.

³ Omtalt i Prop. 1 S (2023-2024) for Nærings- og fiskeridepartementet under programkategori 17.20

Klyngeprogrammet (Norwegian Innovation Clusters)

Klyngeprogrammet skal bidra til å styrke verdiskapingen og innovasjonsevnen til deltakende bedrifter gjennom samarbeid. Programmet finansieres også med midler fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Departementet er opptatt av at klyngeprogrammet fremmer næringsutvikling og innovative næringsmiljøer i hele landet. Departementet skal involveres i arbeidet med utvikling av ordningen.

Innovasjonspartnerskap

Innovasjonspartnerskap er en modell for offentlig-privat samarbeid, der målet er å utvikle og ta i bruk helt nye løsninger på dagens og fremtidens samfunnsutfordringer. Ordningen tar utgangspunkt i offentlige behov innen f.eks. klima og miljø, mobilitet, smartere forvaltning og helse/velferd. Programmet finansieres også med midler fra Nærings- og fiskeridepartementet og Samferdselsdepartementet.

UTBETALING

Departementet overfører midler i to terminer hvert år. Midlene blir overført til samme konto som foregående år, med mindre Innovasjon Norge gir beskjed om noe annet.

DISPONERING AV MIDLER

Midler til Innovasjon Norge blir gitt som tilskudd uten krav om tilbakebetaling (rundsumtilskudd). Innovasjon Norge får fullmakt til selv å fastsette hvilket år tilsagn skal gjelde for, hvor lenge tilsagnet skal gjelde, og til å behandle søknader om forlenging av tilsagn. Omdisponering av ubrukte midler må godkjennes av departementet.

Midler som står igjen under tidligere poster på kap. 550, 551, 552 og 553 skal brukes i tråd med opprinnelig formål vedtatt av Stortinget. Opprinnelig formål er omtalt i oppdragsbrev og retningslinjer for postenes siste år i statsbudsjettet. Innovasjon Norge rapporterer på forbruk på tidligere poster.

Innovasjon Norge skal forvalte midlene i henhold til Regelverk for økonomistyring i staten og statsstøtteregelverket.

ADMINISTRATIVE FELLESFØRINGER FRA DEPARTEMENTENE

Departementet henviser til oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet.

DEPARTEMENTSSPESIFIKKE ADMINISTRATIVE FØRINGER

Administrasjons og gjennomføringskostnader

For Innovasjon Norges oppdrag fra departementet skal alle administrasjons- og gjennomføringskostnader til forvaltningen av en ordning (tjenester/tiltak/program) dekkes innenfor rammene av ordningen. For oppdrag fra fylkeskommunene gjelder føringer i Prop. 1 S og retningslinjene for post 553.61 (vedlegg 1).

Rapportering og resultatoppfølging

Felles rapporteringskalender følger som vedlegg til oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet. Rapportering på fellesfinansierte ordninger i årsrapporten kan framkomme av rapporteringen til Nærings- og fiskeridepartementet.

Rapportering for post 553.61 følger fylkeskommunenes oppdragsbrev til Innovasjon Norge og felles rapporteringskalender fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Styringsdialog

Det er halvårlige styringsmøter mellom departementet og Innovasjon Norge.

Oppfølging av bærekraftsmålene

Norge har forpliktet seg til å følge opp de internasjonale bærekraftsmålene. Målene gjelder for alle deler av samfunnet. Innovasjon Norge er en viktig aktør i gjennomføring av regjeringens distrikts- og regionalpolitikk. Departementet er opptatt av at Innovasjon Norge fremmer bærekraft i arbeidet med næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarkeder i regioner og distrikter.

Med hilsen

Kristin Felde (e.f.)
ekspedisjonssjef

David Andreassen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg (5):

Vedlegg 1: Retningslinjer for forvaltning av midler over Kommunal- og distriktsdepartementets budsjett kap. 553, post 61

Vedlegg 2: Retningslinjer for Innovasjon Norges forvaltning av tilskudd over Kommunal- og distriktsdepartementets budsjett, kap. 553 post 71

Vedlegg 3: Retningslinjer for Innovasjon Norges forvaltning av tilskudd over Kommunal- og distriktsdepartementets budsjett, kap. 553 post 74

Vedlegg 4: Forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler

Vedlegg 5: Fylkesfordeling kap. 553 for 2024

Kopi

**RETNINGSLINJER FOR KAP 553, POST 61 OVER KOMMUNAL- OG
DISTRIKTSDEPARTEMENTETS BUDSJETT – MOBILISERENDE OG KVALIFISERENDE
NÆRINGSUTVIKLING
(Gjeldende fra 1. januar 2024)**

Kapitteloversikt

KAPITTEL 1. FORMÅLET MED RETNINGSLINJENE.....	1
KAPITTEL 2. NÆRMERE OM BEVILGNINGEN OG ORDNINGENE PÅ POST 553.61	3
2.1 Virkemidlene forvaltet av Innovasjon Norge	3
2.1.1 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene.....	3
2.1.2 Landsdekkende ordninger	4
2.2 Virkemidlene forvaltet av Siva	6
2.3 Særskilte oppdrag.....	9
2.4 Tapsfond for distriktsrettede risikolån og garantier	10
2.5 Begrensninger i hva det kan tildeles tilskudd til	11
KAPITTEL 3. ØVRIG REGELVERK FOR ORDNINGENE	11
3.1 Krav til programbeskrivelser.....	11
3.2 Krav til informasjon om ordningene	12
3.3 Søknadsbehandling og utbetaling	12
3.4 oppfølging og kontroll.....	13
KAPITTEL 4 NÆRMERE OM ROLLER OG ANSVAR.....	14
4.1 Fylkeskommunene.....	15
4.2 Innovasjon Norge og Siva	15
4.3 Kommunal- og distriktsdepartementet.....	16
KAPITTEL 5. ADMINISTRASJONS- OG GJENNOMFØRINGSKOSTNADER.....	16
5.1 Definisjoner.....	16
5.2 Administrasjons- og gjennomføringskostnader i Innovasjon Norge.....	17
5.3 Administrasjons- og gjennomføringskostnader i Siva	17
5.4 Administrasjonskostnader i fylkeskommunene.....	18
KAPITTEL 6. OFFENTLIG STØTTE.....	18

KAPITTEL 1. FORMÅLET MED RETNINGSLINJENE

Retningslinjene gjelder bevilgninger og virkemidlene under post 553.61 *Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling*. Virkemidlene er angitt i kapittel 2 i dokumentet.

Formålet med retningslinjene er tredelt.

Retningslinjene skal sørge for at forvaltningen av midlene og ordningene følger reglementet for økonomistyring i staten og bevilgningsreglementet:

- Økonomiregelverket §8
- Økonomiregelverket, bestemmelser om økonomistyring i staten kapittel 6 om utforming og forvaltning av tilskuddsordninger
- Bevilgningsreglementet §5, §9 og §10

Dette innebærer at Kommunal- og distriktsdepartementet (heretter departementet) skal fastsette regelverk for tilskuddsordningene, i tråd med paragrafene og kapitlene nevnt over¹. Overordnede mål, kriterier og føringer for post 553.61 er gitt i Prop. 1 S (2023-2024) for Kommunal og distriktsdepartementet (heretter Prop. 1 S), men utdypes nærmere i dette dokumentet. Regelverket for ordningene er gjengitt i kapittel 2 og 3.

Retningslinjene skal videre operasjonalisere følgende føring fra Prop. 1 S: *Departementet har laga retningslinjer for posten i samråd med fylkeskommunane, Innovasjon Noreg og Siva, der oppgåvene og ansvarsområda til aktørane er omtalt.*

Dette innebærer utdypende tekst for:

- ✓ arbeidsdelingen mellom departementet, fylkeskommunene og virkemiddelaktørene i forvaltningen av posten
- ✓ administrasjons- og gjennomføringskostnader

Føringer om roller og administrasjonskostnader er gjengitt i kapittel 4 og 5.

Retningslinjene skal til sist presisere gjeldende regler for offentlig støtte ordningene er omfattet av. Kapittel 6 angir regelverket for offentlig støtte ordningene er omfattet av.

Retningslinjene danner grunnlaget for virkemiddelaktørenes utarbeidelse av programbeskrivelser for ordningene.

For Innovasjon Norge gjelder lov om Innovasjon Norge, for Siva gjelder lov om statsforetak. Videre gjelder fellesføringer i oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet og selskapenes mål- og resultatstyringssystem.

Kommunal- og distriktsdepartementet omtales i disse retningslinjene som departementet. Med fylkeskommune menes også Oslo kommune.

Retningslinjene kommer som vedlegg til årlige oppdragsbrev til fylkeskommunene og Innovasjon Norge, og orienteringsbrev til Siva fra departementet.

¹ Formulert slik i kapittel 6.2.3 i bestemmelser om økonomistyring i staten: *Departementet skal fastsette et regelverk for tilskuddsordningen som regulerer hovedelementene som nevnt i pkt. 6.2.1 bokstav a til d, og eventuelt også bokstav e.*

KAPITTEL 2. NÆRMERE OM BEVILGNINGEN OG ORDNINGENE PÅ POST 553.61

Jf. Prop. 1 S forvaltes virkemidlene på kap. 553 post 61 av Innovasjon Norge og Siva, på oppdrag fra fylkeskommunene. Bevilgninger over post 553.61 kan kun gå til de anviste virkemidlene og formålene i kapittel 2.1, 2.2 og 2.3. Bevilgningene til virkemidlene inkluderer administrasjons- og gjennomføringskostnader for virkemiddelaktørene, jf kapittel 4. I tillegg til bevilgningene til virkemidlene kan fylkeskommunene, med midler over post 553.61, dekke inntil 100.000 kroner i kostnader for eget arbeid med oppdragsbrev og styringsdialog med Innovasjon Norge og Siva.

Under følger operasjonalisering av mål og kriterier fra Prop. 1 S for virkemidlene på post 553.61, samt regler for tilskudd, lån og oppdrag til mobilisering.

2.1 Virkemidlene forvaltet av Innovasjon Norge

2.1.1 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene

Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene inkluderer en rekke virkemidler for tilskudd og lån. Virkemidlene skal bidra til et verdiskapende næringsliv i områder med spredt bosetting og store avstander. Målgruppen er små og mellomstore bedrifter og entreprenører innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte².

Kriterier for måloppnåelse for alle virkemidlene er:

- ✓ verdiskaping
- ✓ sysselsetting
- ✓ nyskaping
- ✓ omstilling

Aktivitetsindikatorer for virkemidlene:

- ✓ Sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ Antall, type og størrelse på prosjekter
- ✓ Addisjonalitet
- ✓ Risikoprofil
- ✓ Kvinneandel

Tildelingskriterier

Bevilgningen kan kun brukes innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte. Innovasjon Norges bidrag skal avlaste risiko og være utløsende for at prosjektet blir gjennomført.

Nærmere om tildelingskriterier for de ulike virkemidlene:

Investeringsstilskudd kan gis til fysiske investeringer som for eksempel produksjonslokaler

² Virkeområdet for distriktpolitisk begrunnet investeringsstøtte er fastsatt av departementet og godkjent av ESA i henhold til EUs retningslinjer for regionalstøtte.

eller produksjonsutstyr. Målgruppen er primært små- og mellomstore bedrifter.

Bedriftsutviklingstilskudd kan gis til rådgivningstjenester, kompetansetiltak og tilskudd til forprosjekter. Fylkeskommunene kan velge om de vil gi en profil på tilskuddet i form av satsing på eksempelvis kvinner, gründere, kompetanse eller mobilisering til vekst og internasjonalisering. Bedriftsutviklingstilskudd gis primært til små og mellomstore bedrifter.

Distriktsrettet oppstartstilskudd kan kun innvilges til bedrifter som er registrert som foretak i Brønnøysundregisteret (har organisasjonsnummer) for mindre enn 3 år siden i markedsavklaringsfasen, og mindre enn 5 år siden i kommersialiseringsfasen. Tilskudd kan også gis til fellestiltak for grupper av etablerere, for eksempel etablererveiledning. De to viktigste tildelingskriteriene er at forretningsidéen/løsningen representerer noe vesentlig nytt regionalt, og at gründeren har ambisjoner om å utvikle en vekstbedrift.

Distriktsrettede risikolån kan gis til toppfinansiering av antatt lønnsomme investerings- og utviklingsprosjekter som er vanskelig å finansiere i det private kredittmarkedet. Lånene kan innvilges både til nyetableringer og etablerte bedrifter uavhengig av størrelse.

Distriktsrettede garantier for driftskreditt og unntaksvis lån gis til bedrifter som mangler pantesikkerhet for lånefinansiering i bank. Den distriktsrettede garantiordningen skal sikre finansiering av prosjekter med høy risiko, med realistiske mål om å kunne oppnå lønnsomhet. Garanti stilles som simpel tapsgaranti der Innovasjon Norge og andre finansieringsinstitusjoner deler risikoen.

2.1.2 Landsdekkende ordninger

Landsdekkende oppstartstilskudd 1

Formålet med etablerertilskudd er å få frem flere gode gründere. *Landsdekkende oppstartstilskudd 1* til markedsavklaring skal støtte gründere som har nye ideer med stort vekstpotensial.

Kriterier for måloppnåelse

- ✓ nyskaping
- ✓ sysselsetting
- ✓ verdiskaping

Aktivitetsindikatorer

- ✓ sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ antall og type prosjekter
- ✓ addisjonalitet
- ✓ kvinneandel
- ✓ andel benyttet i virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte

Tildelingskriterier

Tilskuddet kan brukes til å utvikle egen kompetanse, kjøpe kompetansetjenester av andre, tilpasse produktet eller tjenesten til markedet eller som sikkerhet for å innhente mer kapital. Tilskuddet skal gis til bedrifter i tidlig fase; i etablerings-, utviklings- eller

markedsintroduksjonsfasene. Støtten skal være avgjørende for at prosjektet kan gjennomføres. Ordningen omfatter hele landet og alle næringer, med unntak av offentlig virksomhet. Tilskuddet kan gis til bedrifter som er tre år eller yngre. I unntakstilfeller kan eldre bedrifter støttes.

Mentortjenesten for gründere

Mentortjenesten for gründere skal gi økt kunnskap om det å drive egen virksomhet, forretningsutvikling og vurdering av markedsmuligheter. Målgruppen er daglig ledere i gründerbedrifter.

Kriterier for måloppnåelse

- ✓ nyskaping
- ✓ sysselsetting
- ✓ verdiskaping

Aktivitetsindikatorer

- ✓ Sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ antall deltakere
- ✓ kvinneandel
- ✓ andel benyttet i virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte

Tildelingskriterier

Bedriftene må være i utviklings- eller markedsintroduksjonsfasen og må ha ambisjoner om vekst utover sitt lokale marked.

Bedriftsnettverk

Bedriftsnettverk er et tilbud til små og mellomstore bedrifter med vekstambisjoner som ønsker å etablere forpliktende kommersielt, strategisk og markedsrettet samarbeid for å styrke innovasjonsevne og konkurransekraft. Ordningen omfatter hele landet.

Kriterier for måloppnåelse

- ✓ verdiskaping i deltakerbedriftene
- ✓ innovasjonsevne
- ✓ utvikling av samarbeid
- ✓ regionale ringvirkninger

Aktivitetsindikatorer

- ✓ sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ geografisk nedslag

Tildelingskriterier

- ✓ klart mål om styrket innovasjonsevne og vekstkraft gjennom strategisk samarbeid med andre bedrifter,
- ✓ gjennomføringsevne,
- ✓ synlig behov og potensial for samarbeid,
- ✓ minimum 3 deltakere og maksimalt 30, hvor halvparten må være små og mellomstore

- bedrifter,
- ✓ klart definert innovasjonsinnhold og internasjonalt nivå og
- ✓ forankring i ledelse og styrer.

2.2 Virkemidlene forvaltet av Siva

Næringshageprogrammet

Næringshageprogrammet er et distriktspolitisk virkemiddel som gir økt verdiskaping, gjennom å utvikle et mangfoldig, bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv i hele landet. Programmet er næringsnøytralt og skal bidra til økt verdiskaping i små og mellomstore bedrifter, samt videreutvikle og styrke de regionale og nasjonale økosystemene for innovasjon.

Aktiviteten i Næringshageprogrammet skal foregå i områder med svak eller ensidig næringsstruktur, fortrinnsvis innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte. Programmet med oppstart i 2023 har økt fokus på bærekraft, forsterket kobling mot FoU, digitalisering og industriutvikling, økt fokus på kompetanseutvikling, samt henvisningskompetanse og samspill med andre virkemidler som vil være et verktøy i bedriftenes omstillings- og utviklingsarbeid.

Næringshageprogrammet har to målgrupper:

- 1) Innovasjonsselskaper med relevant kompetanse og som har en sentral rolle i det regionale økosystemet.
- 2) Små og mellomstore bedrifter og nyetableringer, primært i distriktene, med evne og vilje til omstilling og vekst

Kriterier for måloppnåelse

- ✓ vekst i omsetning, verdiskaping og sysselsetting i bedrifter som mottar støtte gjennom programmet

Aktivitetsindikatorer

- ✓ sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ antall målbedrifter innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte

Indikatorer for bærekraft

- ✓ Antall kompetansehevende tiltak innenfor bærekraft (både for ansatte i næringshagen og for målbedriftene)
- ✓ Andel målbedrifter som har bærekraft som en sentral del av forretningsmodellen sin
- ✓ Andel målbedrifter som har digitalisering som en sentral del av forretningsmodellen sin
- ✓ Andel målbedrifter som har hatt en økning i SRL-skalaen (Sustainable Readiness Level)
- ✓ Andel målbedrifter som svarer opp på minst ett av seks miljømål i taksonomien
- ✓ Andel målbedrifter med kvinnelig ledelse

Tildelingskriterier

Følgende kriterier ligger til grunn for opptak i programmet:

- ✓ innovasjonsselskapet må være et aksjeselskap med privat aksjemajoritet
- ✓ Innovasjonsselskapet skal ikke betale ut utbytte
- ✓ Innovasjonsselskapet må kunne dokumentere lokal forankring og engasjement – fra offentlige aktører og privat næringsliv
- ✓ Innovasjonsselskapet må ha tilstrekkelig og tilgjengelig kapasitet i form av ressurser og kompetanse
- ✓ Innovasjonsselskapet skal være en del av et etablert økosystem/nettverk (regionalt, nasjonalt, og internasjonalt)
- ✓ Innovasjonsselskapet må ha et tilstrekkelig geografisk nedslagsfelt. Dette for å sikre kritisk masse av små og mellomstore bedrifter som ønsker å bruke Næringshageprogrammet som verktøy i utvikling og omstilling
- ✓ Innovasjonsselskapet skal ha koblinger opp mot relevante regionale, nasjonale og internasjonale virkemidler
- ✓ Innovasjonsselskapet skal ha kompetanse og fokus på bærekraft

Støtten som tildeles til næringshageselskapene er todelt:

- i) 75 pst. av tilskuddet gis som *innovasjonsstøtte til små og mellomstore bedrifter* (artikkel 28 i EUs gruppeunntaksforordning) som bidrar til rabatterte innovasjonstjenester til små og mellomstore bedrifter som er tatt opp som målbedrifter i næringshageprogrammet
- ii) 25 pst. av tilskuddet gis til næringshagene utenom statsstøtteregulverket. Dette skal dekke kostnader knyttet til administrasjon og gjennomføring av næringshageprogrammet. I dette inngår for eksempel innlemmelse av deltakere i programmet, rapporteringsforpliktelser, prosjektledelse, profilering og markedsføring av næringshagen, organisering av opplæring mv.

Programmet inkluderer en differensiert tilskuddsmodell som belønner de miljøene med størst potensial og god måloppnåelse. Innplassering i differensiert tilskuddsmodell baseres på følgende kriterier:

- ✓ Aktivitet (antall målbedrifter, dynamikk i målbedriftsporteføljen), bruk av innovasjonsstøtte (art 28) og henvisning av målbedrifter til øvrige aktører i virkemiddelapparatet)
- ✓ Måloppnåelse (i hvilken grad næringshagen når sine egne målsettinger for programaktiviteten)
- ✓ Kundetilfredshet og addisjonalitet (hvor tilfreds målbedriftene er med næringshagen og hvilken addisjonalitet næringshagen har for bedriftenes utvikling)
- ✓ Programutførelse (hvordan leverer næringshagen som programoperatør; herunder næringshagens leveranser knyttet til programmets mål og formål, næringshagens virksomhet og næringshagens arbeid med målbedrifter)
- ✓ Bærekraft (i hvilken utstrekning næringshagen og målbedriftene leverer på bærekraft i bred forstand)
- ✓ Eksport og internasjonalisering (fokus på markedsutvidelser med tanke på økt eksport)

og internasjonalisering)

- ✓ Økonomisk vekst i bedriftene (andel målbedrifter som opplever vekst i omsetning og/eller verdiskaping)

Innplassering første år i program baseres på søknad. Opptak underveis i programperioden og innplassering skjer gjennom forprosjekter.

Inkubasjonsprogrammet

Målet med Inkubasjonsprogrammet er økt nasjonal verdiskaping gjennom effektivt å identifisere, kommersialisere og videreutvikle innovative ideer til nye vekstbedrifter, og utløse vekst i etablerte virksomheter.

Inkubasjonsprogrammet er næringsnøytralt og nedslagsfeltet for programmet er hele landet.

Programmet med oppstart i 2023 har økt fokus på bærekraft, forsterket kobling mot FoU, digitalisering og industriutvikling, økt fokus på kompetanseutvikling, samt henvisningskompetanse og samspill med andre virkemidler som vil være et verktøy i bedriftenes omstillings- og utviklingsarbeid.

Inkubasjonsprogrammet har to målgrupper:

- 1) Sterke innovasjonsmiljø som har en sentral rolle i det regionale økosystemet, bidrar aktivt i det nasjonale økosystemet og hvor inkubasjon er en vesentlig aktivitet
- 2) Innovative ideer og bedrifter med internasjonalt eller nasjonalt vekstpotensial.

Kriterier for måloppnåelse

- ✓ verdiskapings- og omsetningsvekst i bedriftene som er knyttet til inkubatorene.

Aktivitetsindikatorer

- ✓ sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader

Indikatorer for bærekraft

- ✓ Antall kompetansehevende tiltak innenfor bærekraft (både for ansatte i inkubatoren og for bedriftene)
- ✓ Andel bedrifter som har bærekraft som en sentral del av forretningsmodellen sin
- ✓ Andel bedrifter som har digitalisering som en sentral del av forretningsmodellen sin
- ✓ Andel bedrifter som har hatt en økning i SRL-skalaen (Sustainable Readiness Level)
- ✓ Andel bedrifter som svarer opp på minst ett av seks miljømål i taksonomien
- ✓ Andel bedrifter med kvinnelig ledelse

Tildelingskriterier

Følgende kriterier ligger til grunn for opptak i programmet:

- ✓ innovasjonsselskapet må være organisert som aksjeselskap
- ✓ innovasjonsselskapet skal ikke betale ut utbytte
- ✓ innovasjonsselskapet må ha kjernekompetanse på forretningsutvikling

- ✓ innovasjonsselskapet jobber med bedrifter med høyt potensiale for skalering og internasjonalisering
- ✓ innovasjonsselskapet må ha bredt og relevant eierskap, privat/offentlig
- ✓ innovasjonsselskapet skal ha god regional forankring, og tydelige drivere
- ✓ innovasjonsselskapet skal ha en tydelig rolle i regionale og nasjonale økosystemer
- ✓ innovasjonsselskapet skal ha nasjonale og internasjonale partnerskap og nettverk
- ✓ innovasjonsselskapet skal ha kompetanse og fokus på bærekraft

Støtten som tildeles til inkubatorene er todelt:

i) 80 pst. av tilskuddet gis som *innovasjonsstøtte til små og mellomstore bedrifter (artikkel 28 i EUs gruppeunntaksforordning)* som bidrar til rabatterte innovasjonstjenester til små og mellomstore bedrifter som er tatt opp i inkubasjonsprogrammet.

ii) 20 pst. av tilskuddet gis til inkubatorene utenom statsstøtteregulverket. Dette skal dekke kostnader knyttet til administrasjon og gjennomføring av inkubasjonsprogrammet. I dette inngår for eksempel innlemmelse av deltakere i programmet, rapporteringsforpliktelser, prosjektledelse, profilering og markedsføring, organisering av opplæring mv.

Programmet inkluderer en differensiert tilskuddsmodell som belønner de miljøene med størst potensial og god måloppnåelse. Innplassering i differensiert tilskuddsmodell baseres på følgende kriterier:

- ✓ Aktivitet (antall bedrifter i inkubasjon, dynamikk i bedriftsporteføljen, bruk av innovasjonsstøtte (art 28) og henvisning av bedrifter til øvrige aktører i virkemiddelapparatet),
- ✓ Måloppnåelse (i hvilken grad inkubatoren når sine egne målsettinger for programaktiviteten),
- ✓ Kundetilfredshet og addisjonalitet (hvor tilfreds bedriftene er med inkubatoren og hvilken addisjonalitet inkubatoren har for bedriftenes utvikling),
- ✓ Programutførelse (hvordan leverer inkubatoren som programoperatør; herunder inkubatorens leveranser knyttet til programmets mål og formål, inkubatorens virksomhet og inkubatorens arbeid med bedrifter),
- ✓ Bærekraft (i hvilken utstrekning inkubatoren og bedriftene leverer på bærekraft i bred forstand)
- ✓ Eksport og internasjonalisering (fokus på markedsutvidelser med tanke på økt eksport og internasjonalisering)
- ✓ Økonomisk vekst i bedriftene (andel bedrifter som opplever vekst i omsetning og/eller verdiskaping)

Innplassering første år i program baseres på søknad. Opptak underveis i programperioden og innplassering skjer gjennom forprosjekter.

2.3 Særskilte oppdrag

I tillegg til de ordinære oppdragene om virkemidlene på post 61, kan fylkeskommunen også gi

særskilte oppdrag til Innovasjon Norge og Siva³.

Særskilte oppdrag til Siva

Særskilte oppdrag til Siva inkluderer særskilte regionale oppdrag, som for eksempel ønske om opptak av nye operatører, inkl. gjennomføring av forprosjekt for opptak og hvor nye operatører bør etableres, ev. endring i geografisk nedslagsfelt til eksisterende operatører.

Den enkelte fylkeskommune må selv avklare vederlag med Siva for administrasjons- og gjennomføringskostnader for særskilte oppdrag i enkeltfylke(r) knyttet til programmene som forprosjekt, pilotprosjekt eller lignende.

Særskilte oppdrag for Innovasjon Norge:

Særskilte oppdrag omfatter aktiviteter knyttet til mobilisering for virkemidlene under post 61 hos Innovasjon Norge, hvor aktiviteten går på tvers av ordninger. Dette kan inkludere prosjekter, arrangementer, personellressurser, oppsøkende virksomhet, med mer. Særskilte oppdrag fullfinansieres av oppdragsgiver som administrasjons- og gjennomføringskostnader, og kan ikke brukes til virkemidler/program eller tilsagn til kunder.

Innovasjon Norges innsats under særskilte oppdrag skal være knyttet til virkemiddelbruken på post 61, og skal være på operativt nivå. Fylkeskommunene kan gi Innovasjon Norge oppdrag om å delta i prosjekter, samhandling eller utvikling gjennom særskilte oppdrag dersom innsatsen til Innovasjon Norge er knyttet til post 61, og Innovasjon Norge ikke pålegges strategisk ansvar.

For oppdrag til Innovasjon Norge om arrangementer over post 61 gjelder følgende: Deltakelse på arrangement kan dekkes av basiskostbevilgningen, innenfor Innovasjon Norges kapasitet, dersom oppdraget gjelder tilstedeværelse. Dersom oppdraget innebærer gjennomføring eller ansvar bør Innovasjon Norges arbeid fullfinansieres av oppdragsgiver. Arrangement som er relevante for innsatsen på post 61 kan dekkes av særskilte oppdrag.

Oppdragene må gis med forbehold om at virksomheten har personellressurser tilgjengelig, og virksomhetene kan avvise oppdrag de ikke har kapasitet til. Oppdragene må videre ta hensyn til virksomhetenes interne styringsrett, herunder organiseringsspørsmål. Særskilte oppdrag gis gjennom årlig oppdragsbrev eller som tilleggsbrev.

2.4 Tapsfond for distriktsrettede risikolån og garantier

Innovasjon Norge skal forvalte et felles tapsfond for distriktsrettede risikolån og garantier for alle årganger innenfor tilskuddsordningene. Innovasjon Norge er ansvarlig for å fylle opp tapsfondet med midler fra fylkeskommunene. Tapsfondet skal reflektere den reelle risikoen for utlånsporteføljen til støttemottakeren og de samlede tapene som kan oppstå, ved at det blir satt av midler til forventede fremtidige tap. Midler som blir avsatt til tapsfond skal normalt svare til vurdert risiko i hver enkelt låne- og garantiordning. Innovasjon Norge skal årlig vurdere størrelsen på tapsfondet mot vurdert risiko i låne- og garantiporteføljen. Dersom det er et negativt avvik på 5 prosent skal fylkeskommunen og departementet varsles. Dersom det er et negativt avvik på over 10 prosent fra porteføljerisikoen skal tapsfondet

³ formulert slik i Prop. 1 S: *Fylkeskommunane har òg moglegheita til å gi oppdrag til Innovasjon Norge og Siva for mobiliseringsarbeid.*

etterfylles. Dette skal skje etter en fordelingsnøkkel der den delen fylkeskommunene har av risikolån og garantiporteføljen per 1. januar skal legges til grunn, uavhengig av hvor tapet har oppstått.

2.5 Begrensninger i hva det kan tildeles tilskudd til

Tilskuddet skal kun dekke kostnader som er nødvendige for å realisere tiltaket. Tilskuddet skal ha effekt utover å opprettholde et tilbud.

Tilskuddet skal ikke brukes til:

- ✓ Renter og avdrag på lån, og refinansiering av gjennomførte prosjekter.
- ✓ Drift av eller investeringer i statlige, fylkeskommunale og kommunale lovpålagte oppgaver, utført av fylkeskommunen, kommunen eller andre.
- ✓ Å avsette midler i uspesifisert fond.
- ✓ Politikkforberedende arbeid internt hos forvalter eller i regi av forvalter, herunder kjøp av tjenester i samband med utforming av nye tiltak og lovpålagte eller egeninitierte plan- og strategiprosesser.

Støtten som tildeles fra Innovasjon Norge skal normalt ikke utgjøre mer enn 50 prosent av prosjektkostnaden.

KAPITTEL 3. ØVRIG REGELVERK FOR ORDNINGENE

I henhold til økonomiregelverket §8, og bestemmelser om økonomistyring i staten kapittel 6, skal departementet utarbeide regelverk for tilskuddsordningene på post 553.61. Regelverket følger overordnede føringer i §8 og bestemmelsenes kapittel 6, og omfatter alle virkemidlene angitt i kapittel 2. Mål og kriterier for ordningene er beskrevet i kapittel 2, sammen med regler for lån, tilskudd og oppdrag til mobilisering. Dette kapittelet fastlegger ordningenes regelverk for følgende områder:

- Programbeskrivelse
- Informasjon om ordningene
- Søknadsbehandling
- Utbetaling
- Oppfølging og kontroll

3.1 Krav til programbeskrivelser

Programbeskrivelser skal inneholde:

- ✓ bakgrunn, faglig rasjonale (markeds- og/eller systemsvikt), regionalpolitisk begrunnelse og forventet effekt av tiltaket
- ✓ beskrivelser av overordnede mål, program-/prosjekt mål og resultatmål
- ✓ beskrivelser av målgruppe(r) for tiltaket
- ✓ beskrivelser av geografisk innretning og nedslagsfelt
- ✓ beskrivelser av tildelingskriterier med utregningsregler for tilskudd
- ✓ beskrivelser av kriterier for måloppnåelse
- ✓ beskrivelser av strategier og arbeidsmetoder for hvordan målene skal nås

- ✓ beskrivelse av nåsituasjon og de forventede regionale effektene av programmet/tiltaket, og dessuten kvantitative og/eller kvalitative resultatmål og resultatindikatorer
- ✓ beskrivelser av kritiske risiko- og suksessfaktorer
- ✓ presentasjon av samarbeidspartnere og beskrivelse av samarbeidsplaner
- ✓ tidsplaner for programmet, inkludert framdrift og viktige milepæler. Det skal inngå i programbeskrivelsen en plan for utfasing eller videreføring av program/tiltak hos nasjonale virkemiddelaktører.
- ✓ budsjett- og finansieringsplan fordelt på årlige budsjett for hele program-/prosjektperioden. Egenfinansieringen til støttemottakeren og kostnader til administrasjon/drift skal fremkomme. Dersom det dreier seg om tiltak av varig karakter, skal det stå en plan for når og hvordan en kan oppnå selvfinansiering
- ✓ opplegg for program/tiltaksstyring (programstyre, referansegruppe e.l.) og hvem som er ansvarlig for fremdrift og faglig innhold
- ✓ beskrivelser av oppfølgingsrutiner for å sikre god internkontroll hos tilskuddsforvalteren og kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakeren
- ✓ rapporteringsrutiner og evalueringer (for flerårige tiltak/programmer)
- ✓ tilskuddsforvalter fastsetter eventuelle krav til egenfinansieringsandel og beløpsgrenser

3.2 Krav til informasjon om ordningene

For å sikre likebehandling skal virkemiddelaktørene utarbeide informasjonsmaterieell om den enkelte ordning slik at alle potensielle søkere innenfor målgruppen kan nås.

Informasjonsmateriellet skal inneholde:

- ✓ Formålet med ordningen
- ✓ Målgruppe (krav som gjelder for å komme i betraktning som søker)
- ✓ Krav som gjelder for å kunne få innvilget søknaden (tildelingskriterier)
- ✓ Om eventuell maksimal støtte/støttesats
- ✓ Om hvilken form søknaden skal ha
- ✓ Om hvilke opplysninger søknaden må inneholde for at det i første fase skal kunne konstateres om søknaden faller inn under ordningen
- ✓ Vilkår overfor støttemottaker (inkl. informasjonsplikt i etterhånd)
- ✓ Om at det kan iverksettes tiltak for å kontrollere at tilskuddet brukes i samsvar med forutsetningen
- ✓ Søknadsfrist

Dersom potensielle søkere ikke er kjent med de gjeldende detaljerte regler for ordningen, må det gis informasjon om hvor reglene er å få.

3.3 Søknadsbehandling og utbetaling

Søknadsbehandlingen

- ✓ Søknadsbehandlingen må følge mål og regler fastsatt i stortingsvedtak, lov om Innovasjon Norge (herunder habilitetsregler), krav til god forvaltningsskikk og etisk atferd. Det skal legges vekt på å unngå forskjellsbehandling av likeartede søknader. Det må vises ekstra påpasselighet når det forventes at antall søknader vil overstige rammen for den enkelte ordningen.
- ✓ Innvilgede søknader skal bekreftes med tilsagnsbrev og standardvilkår som skal

inneholde blant annet beskrivelse av formål og hva slags tiltak midlene kan benyttes til, beløp med ev. opplysning om statsstøtte, utbetalingsordning, alle vilkårene knyttet til innvilget søknad, særskilte krav til rapportering utover standardvilkår og kontrolltiltak og reaksjoner ved brudd på betingelser og vilkår. Det skal innhentes skriftlig aksept av vilkår fra mottaker innen en gitt tidsfrist. Tilsagnet faller bort dersom mottaker ikke aksepterer vilkår innen fristen. Tilsagnsbrev og garantierklæringer skal signeres på vegne av henholdsvis Innovasjon Norge og Siva.

- ✓ Søknader som ikke innvilges, skal avslås skriftlig.
- ✓ Mottaker skal oppbevare regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller beregning av støttebeløp

Utbetalingsregimet

- ✓ Inntil 30 prosent av tilskuddet kan utbetales forskuddsvis (inntil 50 prosent av etablerertilskudd), når nødvendig dokumentasjon er underskrevet, særvilkår er dokumentert oppfylt og prosjektet er klart for igangsetting. Når det kan dokumenteres at minst 50 prosent av de totale prosjektkostnader er påløpt, kan ytterligere inntil 50 prosent av tilskuddet utbetales (inntil 30 prosent av etablerertilskudd). Av samlet tilskudd skal minimum 20 prosent holdes tilbake inntil prosjektet er avsluttet og sluttrapport med revisorbekreftet regnskap foreligger. Dersom tilskuddsmottaker ikke er revisjonspliktig, kan regnskapet bekreftes av autorisert regnskapsfører.
- ✓ Utbetaling av lån kan tidligst skje når støttemottaker har påtatt seg debitoransvaret, de aktuelle sikkerheter er etablert og alle særvilkår knyttet til vedtaket er oppfylt.

3.4 oppfølging og kontroll

Oppfølgings- og kontrolltiltak skal normalt baseres på mottatt innrapportering fra tilsagnsmottaker. Gjennomgang og vurdering av innrapporteringen skal dokumenteres skriftlig.

Ut fra gjennomgangen av mottatt innrapportering skal virkemiddelaktørene vurdere om det er behov for ytterligere oppfølgings- eller kontrolltiltak, spesielt dersom gjennomgangen avdekker muligheter for uregelmessigheter. Dette kan eksempelvis omfatte stikkprøvekontroll for prøving av data som ligger til grunn for utarbeidelse av innrapportert informasjon, nærmere regnskapsgjennomgang eller annen kontroll med at midlene har blitt benyttet som forutsatt, jf. Bevilgningsreglementets § 10.

I tillegg gjelder følgende:

- ✓ Opplysninger om kontrolltiltak som kan bli iverksatt for å sikre at bruken av midlene skjer i samsvar med forutsetningene for tildelingen, jf. Bevilgningsreglementets § 10
- ✓ Virkemiddelaktørene skal følge opp overfor tilskuddsmottaker dersom innrapportert informasjon er ufullstendig eller ikke er oversendt til rett tid.
- ✓ Dersom søker ikke kan dokumentere samtlige av de krav som er satt i tilsagnsbrevet innen utgangen av det tredje kalenderåret etter at tilsagnet ble gitt, vil tilsagnet automatisk falle bort.
- ✓ Dersom tilskuddsmottaker gir uriktige opplysninger eller tilskudd ikke benyttes i samsvar med fastsatte betingelser for tildelingen, kan støtte utbetalt i forbindelse med tilsagnet

kreves helt eller delvis tilbakebetalt.

- ✓ Eventuelt for mye utbetalt tilskudd eller lån eller utbetalt på grunn av uberettiget tilsagn kan kreves tilbakebetalt.

Intern kontroll hos virkemiddelaktørene

Virkemiddelaktørene skal ha systemer og rutiner som viser hvordan tilskudds-, låne- og garantirammer er utnyttet og at de ikke overskrides. Det skal foreligge løpende oppdaterte rapporter om status for de enkelte ordningene. For garantier gjelder dette både tilsagn og foreldede garantiansvar for utstedte garantierklæringer inklusiv, endringer i form av nedtrapping eller bortfall.

Virkemiddelaktørenes rapportering til fylkeskommunene og departementet

Innovasjon Norge og Siva skal rapportere til alle oppdragsgivere i henhold til kriteriene for måloppnåelse og aktivitetsindikatorerne for den enkelte ordning. Mål og indikatorer for ordningene er gjengitt i kapittel 2.

Innovasjon Norge og Siva skal følge krav til rapportering fastsatt i fylkeskommunenes årlige oppdragsbrev, Prop. 1 S og felles rapporteringskalender i oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Departementet skal foreta hensiktsmessige kontroller av kvaliteten på informasjonen i årsrapportene fra Innovasjon Norge og Siva. Departementet kan iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene.

Innovasjon Norge skal registrere bedriftsrettet støtte i Brønnøysundregistrenes nasjonale register for offentlig støtte etter gjeldende regler.

Evalueringer

Innovasjon Norge og Siva skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om tilskuddsordningene er effektive i forhold til ressursbruk, organisering og fastsatte mål. Mål og indikatorer for ordningene er gjengitt i kapittel 2.

Frekvens og omfang av evalueringer skal ta utgangspunkt i en vurdering av risiko og vesentlighet for den enkelte tilskuddsordning. I denne sammenheng skal den administrative og økonomiske risikoen knyttet til ordningen samt kvalitet og omfang på rapporteringen vektlegges. Evalueringer må vurderes i sammenheng med kravene som stilles til rapporteringer.

Ressursene som benyttes på evalueringer skal ha et rimelig omfang i forhold til den nytten man vil ha av den informasjonen som fremkommer.

Evalueringer som er gjort tilgjengelig for allmenheten, skal sendes til Nasjonalbiblioteket i tråd med pliktavleveringsloven § 4. Innsendingsplikten ivaretas ved å registrere gjennomførte evalueringer i Kudos via Altinn.

KAPITTEL 4 NÆRMERE OM ROLLER OG ANSVAR

I dette kapitlet følger nærmere beskrivelser av roller og ansvar for fylkeskommunene, virkemiddelaktørene og departementet for midler og virkemidler over post 553.61, jf. føringer i Prop. 1 S.

4.1 Fylkeskommunene

Med bevilgningen over post 553.61 har fylkeskommunene ansvar for å utforme, prioritere og finansiere oppdrag til Innovasjon Norge og Siva innenfor ordningene på post 61 (angitt i kapittel 2). Oppdragene fra fylkeskommunene skal være forankret i regionale mål og planer, utformet i partnerskap med næringslivet og regionale og lokale aktører. Fylkeskommunene kan ikke utforme oppdrag til andre virkemiddelaktører enn Innovasjon Norge og Siva, selv forvalte midlene (utover 100.000 kroner til arbeid med oppdragsbrev og styringsdialog, jf. kap. 2 og 5.4) eller utforme egne ordninger med midler fra posten. Oppdragene skal være i tråd med gjeldende programbeskrivelser for ordningene som posten til enhver tid omfatter.

Fylkeskommunene har ansvar for styringsdialogen om post 61 med Innovasjon Norge og Siva. Dette inkluderer dialog om resultater, måloppnåelse og effektivitet innen den enkelte ordning; endringer i eksisterende ordninger; utvikling av satsingsforslag og innspill til budsjett. Styringssignaler fra fylkeskommunene gis alltid skriftlig. Endringer av ordningene på posten og utvikling av nye ordninger skal skje i dialog mellom fylkeskommunene og Innovasjon Norge og Siva, og godkjennes av departementet.

Fylkeskommunene har ansvar for å gi budsjettinnspill og satsingsforslag for post 61 etter frister gitt i oppdragsbrevet fra departementet. Fylkeskommunenes rapportering til departementet fremgår av det årlige oppdragsbrevet fra departementet.

Fylkeskommunene skal sende oppdragsbrev til Innovasjon Norge og Siva senest innen 1. mars, med kopi til departementet. Departementet anbefaler at fylkeskommunene benytter felles mal for oppdragsbrevene til hhv Innovasjon Norge og Siva. Eventuelle tilleggsoppdrag i løpet av året som ikke nevnes i oppdragsbrevet, skal gis i form av supplerende oppdragsbrev.

Fylkeskommunene skal sørge for at det foreligger tilfredsstillende rutiner for oppdragsbrev, utbetaling av tilskudd, styringsmøter, rapportering og eventuelle andre forpliktelser.

4.2 Innovasjon Norge og Siva

Innovasjon Norge og Siva skal forvalte midlene på oppdrag fra fylkeskommunene og i tråd med gjeldende programbeskrivelser. Innovasjon Norge og Siva skal forvalte midlene i henhold til økonomiregelverket, statsstøtteregelverket og de vilkår som framgår av kapittel 2 og 3.

Innovasjon Norge og Siva skal sende budsjettinnspill og satsingsforslag for post 61 til fylkeskommunene, med kopi til departementet og Nærings- og fiskeridepartementet, etter frist gitt i oppdragsbrevene fra fylkeskommunene.

Innovasjon Norge og Siva skal ved behov, basert på kunnskapsgrunnlag og i dialog med fylkeskommunene, foreslå endringer i ordningene under posten. Endringer i programbeskrivelser/programplaner underveis i programperioden skal skje i dialog med fylkeskommunene og godkjennes av departementet.

Innovasjon Norge og Siva skal utarbeide programbeskrivelser for eventuelle nye ordninger som skal omfattes av posten, i dialog med fylkeskommunene. Programbeskrivelser utformes i tråd med kapittel 2 og 3, og godkjennes av departementet.

Innovasjon Norge og Siva skal rapportere om resultater og måloppnåelse for den enkelte ordning, og rapportere fylkesvis etter krav gitt i fylkeskommunenes oppdragsbrev.

Innovasjon Norge og Siva skal sørge for at det gjennomføres evaluering av ordningene omfattet av posten. Se kapittel 3.4 for mer om evaluering.

Innovasjon Norge og Siva skal se virkemiddelbruken i sammenheng for å sikre et helhetlig tilbud til næringslivet.

4.3 Kommunal- og distriktsdepartementet

Departementet fastsetter rammene for budsjett for kap 553. post 61 på grunnlag av Stortingets årlige budsjettvedtak og gjeldende fordelingsmodell, og utbetaler midlene til hver fylkeskommune. Departementet fastsetter regelverk og vilkår som er nødvendig for å sikre at bevilgningene blir brukt i samsvar med Stortingets forutsetninger. Departementet sender årlig oppdragsbrev til fylkeskommunene, som viser økonomiske rammer og beskriver resultatmål og rapporteringskrav for posten. Styringssignaler fra departementet gis alltid skriftlig. Tilskuddene blir utbetalt i to deler, i januar og august. Eventuelle tilleggsoppdrag i løpet av året som ikke nevnes i oppdragsbrevet, gis i form av supplerende oppdragsbrev.

Departementet eier ordningene. Dette innebærer at endringer i eksisterende ordninger og programbeskrivelser til nye ordninger skal godkjennes av departementet.

Departementet har ansvar for notifisering av virkeområdet for investeringsstøtte og orientering til ESA om bruk av gruppeunntaksbestemmelser i alle ordninger.

Departementet har ansvar for å notifisere aktuelle ordninger på 13.50.

Departementet skal rapportere årlig til Stortinget om resultater og måloppnåelse for posten og de ulike ordningene.

KAPITTEL 5. ADMINISTRASJONS- OG GJENNOMFØRINGSKOSTNADER

5.1 Definisjoner

I administrasjons- og gjennomføringskostnader hos Innovasjon Norge og Siva knyttet til gjennomføring av oppdrag fra fylkeskommunene og departementet under post 61 inngår:

- a) Personalkostnader: lønnsutgifter, pensjon, sosiale kostnader og øvrige personalkostnader.
- b) Overhead: Indirekte kostnader knyttet til medarbeidere, som for eksempel IT, kontorkostnader og tilknyttede administrative tjenester.
- c) Andre driftskostnader som er knyttet til ordningen, som evalueringer, reisekostnader i henhold til statens reiseregulativ, trykksaker og kjøp av konsulenttjenester, skal rapporteres som prosjektkostnader og skal også dekkes innenfor rammene av ordningen.
- d) Sivas administrasjons- og gjennomføringskostnader dekker også finansiering av utviklingsarbeid, kompetanseheving og nettverksaktiviteter som tilbys næringshagene og inkubatorene.

5.2 Administrasjons- og gjennomføringskostnader i Innovasjon Norge

Hver fylkeskommune har ansvaret for å dekke alle administrasjons- og gjennomføringskostnader for sitt oppdrag til Innovasjon Norge, i henhold til basiskostnadsmodellen. Basiskostnadsmodellen for Innovasjon Norge er beskrevet i Prop 1 S (2023-2024) for Nærings- og fiskeridepartementet, kapittel 2421 post 70. Kostnader som ikke inngår i basiskostnadene må i sin helhet dekkes av oppdragsgiver.

Innovasjon Norge sentralt beregner vederlag for administrasjons- og gjennomføringskostnader for hvert fylkesoppdrag basert på erfaringstall. Ved risiko for at faktiske administrasjons- og gjennomføringskostnader vil overstige beregnet ressursbruk, skal Innovasjon Norge varsle fylkeskommunene om dette. Eventuell overstigende ressursbruk til formålet skal avklares med fylkeskommunen og finansieres fra neste års ramme. Dersom Innovasjon Norge har ubrukte midler til administrasjon og gjennomføring ved årets slutt, overføres dette til neste års oppdrag.

Innovasjon Norge skal rapportere årlig til fylkeskommunene på hvor stor del av bevilgningen som er brukt til å dekke administrasjons- og gjennomføringskostnader i det enkelte fylke. Dersom rådgivingstjenester og tilretteleggingsarbeid går inn i administrasjons- og gjennomføringskostnadene, skal dette redegjøres for i rapporteringen. Særskilte oppdrag, gitt under føringene i kapittel 2.3 i disse retningslinjene, er administrasjons- og gjennomføringskostnader og kan rapporteres som en egen kategori.

For fylkeskommunenes eventuelle oppdrag til virkemidlene under post 553.61 med andre finansieringskilder enn departementets bevilgning over post 553.61 avtaler fylkeskommunene og Innovasjon Norge beregning og rapportering av kostnader.

5.3 Administrasjons- og gjennomføringskostnader i Siva

Departementet overfører årlig administrasjons- og gjennomføringskostnader direkte til Siva på vegne av fylkeskommunene. Departementet gir et anslag på administrasjons- og gjennomføringskostnadene for Siva i orienteringsbrevet fra departementet i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet, ut fra foregående års programaktivitet. Endelig beløp fastsettes i dialog mellom Siva, fylkeskommunene og departementet og formidles i

oppdragsbrevet fra departementet til fylkeskommunene. Vederlag for administrasjons- og gjennomføringskostnader for særskilte oppdrag i enkeltfylke(r) knyttet til programmene som forprosjekt, pilotprosjekt eller lignende, må den enkelte fylkeskommune avklare med Siva.

Ved risiko for at faktiske administrasjons- og gjennomføringskostnader vil overstige beregnet ressursbruk, skal Siva varsle fylkeskommunene om dette. Eventuell overstigende ressursbruk til formålet skal avklares med fylkeskommunene og legges til neste års administrasjons- og gjennomføringskostnader. Dersom Siva har ubrukte midler til administrasjon og gjennomføring ved årets slutt, overføres dette til neste års oppdrag.

Ved avvikling av programstøtte til en næringshage eller inkubator som følge av endringer i fylkeskommuners oppdrag til Siva, skal oppdragsgiveren dekke inntil et halvt års programtilskudd til næringshagen eller inkubatoren etter at inngått avtale med operatøren er sagt opp. Dersom næringshagen eller inkubatoren har ubrukt programtilskudd, vil dette komme til fradrag fra beløpet som skal utbetales.

Siva skal i årsrapporten rapportere på de faktiske administrasjons- og gjennomføringskostnadene per ordning, og hva tildelte midler til administrasjon og gjennomføring er brukt til.

5.4 Administrasjonskostnader i fylkeskommunene

Hver fylkeskommune gis anledning til å benytte inntil 100 000 kroner fra posten for å dekke administrasjonskostnader knyttet til oppdragsgiveransvaret for ordningene under posten.

KAPITTEL 6. OFFENTLIG STØTTE

Offentlig støtte etter EØS-avtalen

All støtte skal gis innenfor rammen av statsstøttereglene i EØS-avtalen, og i tråd med lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven).

Det forutsettes at Innovasjon Norge og Siva har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere enhver tildeling ut fra de til enhver tid gjeldende notifikasjoner og innmeldinger til EFTAs overvåkingsorgan (ESA) som foreligger. I tillegg kan det gis bagatellmessig støtte. Dersom Innovasjon Norge eller Siva ønsker å tildele støtte til enkeltbedrifter utover grensene for individuelle tildelinger under en ordning, er de selv ansvarlige for å notifisere. Departementet skal holdes orientert om eventuelle individuelle notifikasjoner.

Virkeområdet for distriktpolitisk investeringsstøtte

Virkeområdet for distriktpolitisk investeringsstøtte er fastsatt av departementet og godkjent av ESA i samsvar med EU sine retningslinjer om regionalstøtte. I kommunene omfattet av området kan det gis økonomisk støtte til virksomheter med bakgrunn i distriktpolitiske hensyn.

**RETNINGSLINJER FOR KAP 553, POST 71 OVER KOMMUNAL- OG
DISTRIKTSDEPARTEMENTETS BUDSJETT – MOBILISERENDE OG KVALIFISERENDE
NÆRINGSUTVIKLING
(Gjeldende fra 1. januar 2024)**

Kapitteloversikt

KAPITTEL 1. FORMÅLET MED RETNINGSLINJENE.....	1
KAPITTEL 2. NÆRMERE OM BEVILGNINGEN OG ORDNINGENE PÅ POST 553.71	2
2.1 Mål og kriterier for investeringstilskudd for store grønne investeringer	2
KAPITTEL 3. BEGRENSNINGER I HVA DET KAN TILDELES TILSKUDD TIL.....	3
KAPITTEL 4. ØVRIGE KRAV OG FØRINGER	4
4.1 Krav til programbeskrivelser	4
4.2 Krav til informasjon om ordningene	4
4.3 Søknadsbehandling og utbetaling	5
4.4 oppfølging og kontroll.....	6
KAPITTEL 5. ADMINISTRASJONS- OG GJENNOMFØRINGSKOSTNADER.....	7
KAPITTEL 6. OFFENTLIG STØTTE.....	7

KAPITTEL 1. FORMÅLET MED RETNINGSLINJENE

Retningslinjene gjelder bevilgninger og virkemidler under kap. 553, post 71
Investeringstilskudd for store grønne investeringer.

Formålet med retningslinjene er tredelt.

Retningslinjene skal sørge for at forvaltningen av midlene og ordningene følger reglementet for økonomistyring i staten og bevilgningsreglementet:

- Økonomiregelverket §8
- Økonomiregelverket, bestemmelser om økonomistyring i staten kapittel 6 om utforming og forvaltning av tilskuddsordninger
- Bevilgningsreglementet §5, §9 og §10

Dette innebærer at departementet skal fastsette regelverk for tilskuddsordningene, i tråd med paragrafene og kapitlene nevnt over¹.

Overordnede mål, kriterier og føringer for post 553.71 er gitt i Prop 1s, men utdypes nærmere i dette dokumentet. Regelverket for ordningene er gjengitt i kapittel 2, 3 og 4.

Retningslinjene skal videre gjengi avtaler for administrasjons- og gjennomføringskostnader,

¹ Formulert slik i kapittel 6.2.3 i bestemmelser om økonomistyring i staten: *Departementet skal fastsette et regelverk for tilskuddsordningen som regulerer hovedelementene som nevnt i pkt. 6.2.1 bokstav a til d, og eventuelt også bokstav e.*

som følger av Prop 1s NFD kap. 2421 post 70. Disse er gjengitt i kapittel 5.

Retningslinjene skal til sist presisere gjeldende regler for offentlig støtte ordningene er omfattet av. Kapittel 6 angir regelverket for offentlig støtte ordningene er omfattet av.

Retningslinjene danner grunnlaget for virkemiddelaktørens utarbeidelse av programbeskrivelser for ordningene. Retningslinjene kommer som vedlegg til årlige oppdragsbrev til Innovasjon Norge fra departementet

For Innovasjon Norge gjelder lov om Innovasjon Norge. Videre gjelder fellesføringer i oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet og selskapenes mål- og resultatstyringssystem.

Kommunal- og distriktsdepartementet omtales i disse retningslinjene som departementet.

KAPITTEL 2. NÆRMERE OM BEVILGNINGEN OG ORDNINGENE PÅ POST 553.71

Hensikten med post 71 er, jf. Prop 1s, å bidra til næringsutvikling, verdiskaping og grønn omstilling i regioner og distrikt. Målet er vekst i verdiskaping, sysselsetting og nyskaping i distrikt og regioner, samt bærekraftig omstilling av næringslivet. Posten omfatter bevilgning til Innovasjon Norge for virkemiddelet *investeringstilskudd for store grønne investeringer*.

Kap. 553 post 71 består av ett virkemiddel: *Investeringstilskudd for store grønne investeringer*. Ordningen skal bidra til bærekraftig omstilling av næringslivet og industrien i distriktene, gjennom å tilby investeringstilskudd for større investeringsprosjekter.

2.1 Mål og kriterier for investeringstilskudd for store grønne investeringer

Investeringstilskuddet er organisert som en sentral ramme forvaltet av Innovasjon Norge, og skal rettes mot større investeringsprosjekter med fokus på bærekraft og klimatilpasning. Ordningen skal bidra til grønn omstilling, verdiskaping og sysselsetting i distriktene.

Målgruppen er industribedrifter som ønsker å gjennomføre større bærekraftige prosjekter. Bedrifter med prosjekter lokalisert innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte kan søke på ordningen.

Kriterier for måloppnåelse:

- ✓ Omstilling
- ✓ Bærekraft
- ✓ Verdiskaping

- ✓ Sysselsetting
- ✓ Nyskaping

Aktivitetsindikatorer for ordningene:

- ✓ Sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ Antall og type prosjekter
- ✓ Addisjonalitet
- ✓ Risikoprofil
- ✓ Kvinneandel

Tildelingskriterier:

Bevilgningen kan kun brukes innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte². Innovasjon Norges bidrag skal avlaste risiko og være utløsende for at prosjektet blir gjennomført. Tilskudd kan gis til fysiske investeringer som for eksempel produksjonslokaler eller produksjonsutstyr, og til utviklingsarbeid for teknologi og verdikjeder. Tilskudd kan ikke gis til driftsoppgaver eller markedsarbeid. Se programbeskrivelsen for definisjoner av godkjente investeringer, og kapittel 3 for øvrige begrensninger.

Ved søknadsbehandlingen skal Innovasjon Norge vektlegge bærekraft, klimatilpasning, sysselsetting og regional næringsutvikling, samt bedriftenes rolle i grønne og sirkulære verdikjeder. Operasjonalisering av kriteriene nevnt her finnes i programbeskrivelsen for ordningen, herunder hva som ligger i begrepene "store" eller "større" prosjekter, og hvordan bærekraft skal vurderes og klassifiseres.

KAPITTEL 3. BEGRENSNINGER I HVA DET KAN TILDELES TILSKUDD TIL

Tilskuddet skal kun dekke kostnader som er nødvendige for å realisere tiltaket. Tilskuddet skal ha effekt utover å opprettholde et tilbud.

Tilskuddet skal ikke brukes til:

- ✓ Renter og avdrag på lån, og refinansiering av gjennomførte prosjekter.
- ✓ Drift av eller investeringer i statlige, fylkeskommunale og kommunale lovpålagte oppgaver, utført av fylkeskommunen, kommunen eller andre.
- ✓ Å avsette midler i uspesifisert fond.
- ✓ Politikkforberedende arbeid internt hos forvalter eller i regi av forvalter, herunder kjøp av tjenester i samband med utforming av nye tiltak og lovpålagte eller egeninitierte plan- og strategiprosesser.

Støtten som tildeles fra Innovasjon Norge skal normalt ikke utgjøre mer enn 50 prosent av prosjektkostnaden.

² Virkeområdet for distriktpolitisk begrunnet investeringsstøtte er fastsatt av departementet og godkjent av ESA i henhold til EUs retningslinjer for regionalstøtte.

KAPITTEL 4. ØVRIGE KRAV OG FØRINGER

I henhold til økonomiregelverket §8, og bestemmelser om økonomistyring i staten kapittel 6, skal departementet utarbeide regelverk for tilskuddsordningene på post 553.71. Mål og kriterier for ordningene er beskrevet i kapittel 2 og regler for tilskudd er beskrevet i kapittel 3. Dette kapitlet fastlegger ordningenes regelverk for følgende områder:

- Programbeskrivelse
- Informasjon om ordningene
- Søknadsbehandling
- Utbetaling
- Oppfølging og kontroll

4.1 Krav til programbeskrivelser

Programbeskrivelser skal inneholde:

- ✓ bakgrunn, faglig rasjonale (markeds- og/eller systemsvikt), regionalpolitisk begrunnelse og forventet effekt av tiltaket
- ✓ beskrivelser av overordnede mål, program-/prosjekt mål og resultatmål
- ✓ beskrivelser av målgruppe(r) for tiltaket
- ✓ beskrivelser av geografisk innretning og nedslagsfelt
- ✓ beskrivelser av tildelingskriterier med utregningsregler for tilskudd
- ✓ beskrivelser av kriterier for måloppnåelse
- ✓ beskrivelser av strategier og arbeidsmetoder for hvordan målene skal nås
- ✓ beskrivelse av nåsituasjon og de forventede regionale effektene av programmet/tiltaket, og dessuten kvantitative og/eller kvalitative resultatmål og resultatindikatorer
- ✓ beskrivelser av kritiske risiko- og suksessfaktorer
- ✓ presentasjon av samarbeidspartnere og beskrivelse av samarbeidsplaner
- ✓ tidsplaner for programmet, inkludert framdrift og viktige milepæler. Det skal inngå i programbeskrivelsen en plan for utfasing eller videreføring av program/tiltak hos nasjonale virkemiddelaktører.
- ✓ budsjett- og finansieringsplan fordelt på årlige budsjett for hele program-/prosjektperioden. Egenfinansieringen til støttemottakeren og kostnader til administrasjon/drift skal fremkomme. Dersom det dreier seg om tiltak av varig karakter, skal det stå en plan for når og hvordan en kan oppnå selvfinansiering
- ✓ opplegg for program/tiltaksstyring (programstyre, referansegruppe e.l.) og hvem som er ansvarlig for fremdrift og faglig innhold
- ✓ beskrivelser av oppfølgingsrutiner for å sikre god internkontroll hos tilskuddsforvalteren og kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakeren
- ✓ rapporteringsrutiner og evalueringer (for flerårige tiltak/programmer)
- ✓ tilskuddsforvalter fastsetter eventuelle krav til egenfinansieringsandel og beløpsgrenser

4.2 Krav til informasjon om ordningene

For å sikre likebehandling skal virkemiddelaktørene utarbeide informasjonsmateriell om den enkelte ordning slik at alle potensielle søkere innenfor målgruppen kan nås.

Informasjonsmaterialet skal inneholde:

- ✓ Formålet med ordningen
- ✓ Målgruppe (krav som gjelder for å komme i betraktning som søker)

- ✓ Krav som gjelder for å kunne få innvilget søknaden (tildelingskriterier)
- ✓ Om eventuell maksimal støtte/støttesats
- ✓ Om hvilken form søknaden skal ha
- ✓ Om hvilke opplysninger søknaden må inneholde for at det i første fase skal kunne konstateres om søknaden faller inn under ordningen
- ✓ Vilkår overfor støttemottaker (inkl. informasjonsplikt i etterhånd)
- ✓ Om at det kan iverksettes tiltak for å kontrollere at tilskuddet brukes i samsvar med forutsetningen
- ✓ Søknadsfrist

Dersom potensielle søkere ikke er kjent med de gjeldende detaljerte regler for ordningen, må det gis informasjon om hvor reglene er å få.

4.3 Søknadsbehandling og utbetaling

Søknadsbehandlingen

- ✓ Søknadsbehandlingen må følge mål og regler fastsatt i stortingsvedtak, lov om Innovasjon Norge (herunder habilitetsregler), krav til god forvaltningsskikk og etisk atferd. Det skal legges vekt på å unngå forskjellsbehandling av likeartede søknader. Det må vises ekstra påpasselighet når det forventes at antall søknader vil overstige rammen for den enkelte ordningen.
- ✓ Innvilgede søknader skal bekreftes med tilsagnsbrev og standardvilkår som skal inneholde blant annet beskrivelse av formål og hva slags tiltak midlene kan benyttes til, beløp med ev. opplysning om statsstøtte, utbetalingsordning, alle vilkårene knyttet til innvilget søknad, særskilte krav til rapportering utover standardvilkår og kontrolltiltak og reaksjoner ved brudd på betingelser og vilkår. Det skal innhentes skriftlig aksept av vilkår fra mottaker innen en gitt tidsfrist. Tilsagnet faller bort dersom mottaker ikke aksepterer vilkår innen fristen. Tilsagnsbrev og garantierklæringer skal signeres på vegne av Innovasjon Norge.
- ✓ Søknader som ikke innvilges, skal avslås skriftlig.
- ✓ Mottaker skal oppbevare regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller beregning av støttebeløp

Utbetalingsregimet

- ✓ Inntil 30 prosent av tilskuddet kan utbetales forskuddsvis (inntil 50 prosent av etablerertilskudd), når nødvendig dokumentasjon er underskrevet, særvilkår er dokumentert oppfylt og prosjektet er klart for igangsetting. Når det kan dokumenteres at minst 50 prosent av de totale prosjektkostnader er påløpt, kan ytterligere inntil 50 prosent av tilskuddet utbetales (inntil 30 prosent av etablerertilskudd). Av samlet tilskudd skal minimum 20 prosent holdes tilbake inntil prosjektet er avsluttet og sluttrapport med revisorbekreftet regnskap foreligger. Dersom tilskuddsmottaker ikke er revisjonspliktig, kan regnskapet bekreftes av autorisert regnskapsfører.
- ✓ Utbetaling av lån kan tidligst skje når støttemottaker har påtatt seg debitoransvaret, de aktuelle sikkerheter er etablert og alle særvilkår knyttet til vedtaket er oppfylt.

4.4 oppfølging og kontroll

Oppfølgings- og kontrolltiltak skal normalt baseres på mottatt innrapportering fra tilsagnsmottaker. Gjennomgang og vurdering av innrapporteringen skal dokumenteres skriftlig.

Ut fra gjennomgangen av mottatt innrapportering skal virkemiddelaktørene vurdere om det er behov for ytterligere oppfølgings- eller kontrolltiltak, spesielt dersom gjennomgangen avdekker muligheter for uregelmessigheter. Dette kan eksempelvis omfatte stikkprøvekontroll for prøving av data som ligger til grunn for utarbeidelse av innrapportert informasjon, nærmere regnskapsgjennomgang eller annen kontroll med at midlene har blitt benyttet som forutsatt, jf. Bevilgningsreglementets § 10.

I tillegg gjelder følgende:

- ✓ Opplysninger om kontrolltiltak som kan bli iverksatt for å sikre at bruken av midlene skjer i samsvar med forutsetningene for tildelingen, jf. Bevilgningsreglementets § 10
- ✓ Virkemiddelaktørene skal følge opp overfor tilskuddsmottaker dersom innrapportert informasjon er ufullstendig eller ikke er oversendt til rett tid.
- ✓ Dersom søker ikke kan dokumentere samtlige av de krav som er satt i tilsagnsbrevet innen utgangen av det tredje kalenderåret etter at tilsagnet ble gitt, vil tilsagnet automatisk falle bort.
- ✓ Dersom tilskuddsmottaker gir uriktige opplysninger eller tilskudd ikke benyttes i samsvar med fastsatte betingelser for tildelingen, kan støtte utbetalt i forbindelse med tilsagnet kreves helt eller delvis tilbakebetalt.
- ✓ Eventuelt for mye utbetalt tilskudd eller lån eller utbetalt på grunn av uberettiget tilsagn kan kreves tilbakebetalt.

Intern kontroll hos virkemiddelaktørene

Virkemiddelaktørene skal ha systemer og rutiner som viser hvordan tilskudds-, låne- og garantirammer er utnyttet og at de ikke overskrides. Det skal foreligge løpende oppdaterte rapporter om status for de enkelte ordningene. For garantier gjelder dette både tilsagn og foreldede garantiansvar for utstedte garantierklæringer inklusiv, endringer i form av nedtrapping eller bortfall.

Innovasjon Norges rapportering til departementet

Innovasjon Norge skal rapportere til departementet i henhold til kriteriene for måloppnåelse og aktivitetsindikatorerne for den enkelte ordning. Felles rapporteringskalender er gjengitt i oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Departementet skal foreta hensiktsmessige kontroller av kvaliteten på informasjonen i årsrapportene fra Innovasjon Norge. Departementet kan iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene.

Innovasjon Norge skal registrere bedriftsrettet støtte i Brønnøysundregistrens nasjonale register for offentlig støtte etter gjeldende regler.

Evalueringer

Innovasjon Norge skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om tilskuddsordningene er effektive i forhold til ressursbruk, organisering og fastsatte mål.

Frekvens og omfang av evalueringer skal ta utgangspunkt i en vurdering av risiko og vesentlighet for den enkelte tilskuddsordning. I denne sammenheng skal den administrative og økonomiske risikoen knyttet til ordningen samt kvalitet og omfang på rapporteringen vektlegges. Evalueringer må vurderes i sammenheng med kravene som stilles til rapporteringer.

Ressursene som benyttes på evalueringer skal ha et rimelig omfang i forhold til den nytten man vil ha av den informasjonen som fremkommer.

Evalueringer som er gjort tilgjengelig for allmenheten, skal sendes til Nasjonalbiblioteket i tråd med pliktavleveringsloven § 4. Innsendingsplikten ivaretas ved å registrere gjennomførte evalueringer i Kudos via Altinn.

KAPITTEL 5. ADMINISTRASJONS- OG GJENNOMFØRINGSKOSTNADER

I administrasjons- og gjennomføringskostnader hos Innovasjon Norge inngår:

- a) Personalkostnader: lønnsutgifter, pensjon, sosiale kostnader og øvrige personalkostnader.
- b) Overhead: Indirekte kostnader knyttet til medarbeidere, som for eksempel IT, kontorkostnader og tilknyttede administrative tjenester.
- c) Andre driftskostnader som er knyttet til ordningen, som evalueringer, reisekostnader i henhold til statens reiseregulativ, trykksaker og kjøp av konsulenttenester, skal rapporteres som prosjektkostnader og skal også dekkes innenfor rammene av ordningen.

For Innovasjon Norges oppdrag fra departementet skal alle administrasjons- og gjennomføringskostnader til forvaltningen av en ordning (tjenester/tiltak/program) dekkes innenfor rammene av ordningen, jf Prop 1s NFD kap. 2421 post 70. Innovasjon Norge skal rapportere på administrasjons- og gjennomføringskostnader per ordning til departementet.

KAPITTEL 6. OFFENTLIG STØTTE

Offentlig støtte etter EØS-avtalen

All støtte skal gis innenfor rammen av statsstøttereglene i EØS-avtalen, og i tråd med lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven). Det forutsettes at Innovasjon Norge har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere enhver tildeling ut fra de til enhver tid gjeldende notifiseringer og innmeldinger til EFTAs

overvåkingsorgan (ESA) som foreligger. I tillegg kan det gis bagatellmessig støtte. Dersom Innovasjon Norge ønsker å tildele støtte til enkeltbedrifter utover grensene for individuelle tildelinger under en ordning, er de selv ansvarlige for å notisere. Departementet skal holdes orientert om eventuelle individuelle notiser.

Virkeområdet for distriktspolitisk investeringsstøtte

Virkeområdet for distriktspolitisk investeringsstøtte er fastsatt av departementet og godkjent av ESA i samsvar med EU sine retningslinjer om regionalstøtte. I kommunene omfattet av området kan det gis økonomisk støtte til virksomheter med bakgrunn i distriktspolitiske hensyn.

**RETNINGSLINJER FOR INNOVASJON NORGES FORVALTNING AV TILSKUDD OVER
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTETS BUDSJETT, KAP. 553, POST 74
KLYNGER OG INNOVASJON.
(Gjelder fra 1. januar 2024)**

Kapitteloversikt

KAPITTEL 1. FORMÅLET MED RETNINGSLINJENE.....	1
KAPITTEL 2. MÅL OG KRITERIER FOR ORDNINGENE	2
2.1. Norwegian Innovation clusters (Klyngeprogrammet)	2
2.2. Innovasjonspartnerskap	3
KAPITTEL 3. BEGRESNINGER I HVA DET KAN TILDELES TILSKUDD TIL	4
KAPITTEL 4. ØVRIGE KRAV OG FØRINGER	4
4.1 Krav til programbeskrivelser	4
4.2 Krav til informasjon om ordningen	5
4.3 Krav til søknadsbehandling	5
4.4 Tilsagns- og avslagsbrev	6
4.5 Tidsfrist for bortfall av tilsagn om tilskudd	6
4.6 Registrering av tilskudd	6
4.7 Utbetaling og behandling av eventuelt for mye utbetalt tilskudd	6
4.8 Mottakers ansvar for riktige opplysninger	7
4.9 Krav til rapportering fra tilskuddsmottaker	7
4.10 Oppfølging og kontroll	7
4.10.1 Intern kontroll.....	8
4.10.2 Rapportering til departementet og ESA	8
4.10.3 Evalueringer	10
KAPITTEL 5. ADMINISTRASJONS- OG GJENNOMFØRINGSKOSTNADER.....	10
KAPITTEL 6. OFFENTLIG STØTTE.....	10

KAPITTEL 1. FORMÅLET MED RETNINGSLINJENE

Retningslinjene gjelder bevilgninger og virkemidlene under post 553.74 *Klynger og Innovasjon*. Virkemidlene er angitt i kapittel 2 i dokumentet.

Formålet med retningslinjene er tredelt.

Retningslinjene skal sørge for at forvaltningen av midlene og ordningene følger reglementet for økonomistyring i staten og bevilgningsreglementet:

- Økonomiregelverket §8

- Økonomiregelverket, bestemmelser om økonomistyring i staten kapittel 6 om utforming og forvaltning av tilskuddsordninger og kapittel 4 om felles standarder for bokføring og økonomisystem
- Bevilgningsreglementet §5, §9 og §10

Dette innebærer at departementet skal fastsette regelverk for tilskuddsordningene, i tråd med paragrafene og kapitlene nevnt over¹. Overordnede mål, kriterier og føringer for post 553.74 er gitt i Prop 1s, men utdypes nærmere i dette dokumentet. Regelverket for ordningene er gjengitt i kapittel 2, 3 og 4.

Retningslinjene skal videre gjengi avtaler for administrasjons- og gjennomføringskostnader, som følger av Prop 1s NFD kap. 2421 post 70. Disse er gjengitt i kapittel 5.

Retningslinjene skal til sist presisere gjeldende regler for offentlig støtte ordningene er omfattet av. Dette er gjengitt i kapittel 6.

Retningslinjene danner grunnlaget for virkemiddelaktørens utarbeidelse av programbeskrivelser for ordningene. Retningslinjene kommer som vedlegg til årlige oppdragsbrev til Innovasjon Norge fra departementet

For Innovasjon Norge gjelder lov om Innovasjon Norge. Videre gjelder fellesføringer i oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet og selskapenes mål- og resultatstyringssystem.

Kommunal- og distriktsdepartementet omtales i disse retningslinjene som departementet.

KAPITTEL 2. MÅL OG KRITERIER FOR ORDNINGENE

2.1. Norwegian Innovation clusters (Klyngeprogrammet)

Klyngeprogrammet er et samarbeid mellom Norges Forskningsråd, Siva og Innovasjon Norge, og driftes av Innovasjon Norge.

Formål

Norwegian Innovation Clusters skal bidra til å styrke verdiskapingen og innovasjonsevnen til deltakende bedrifter gjennom samarbeid. Programmet skal utløse, forsterke og gjennomføre samarbeidsbaserte utviklingsprosjekter, som ikke hadde funnet sted i samme omfang eller i samme hastighet uten offentlig støtte.

Kriterier for måloppnåelse

¹ Formulert slik i kapittel 6.2.3 i bestemmelser om økonomistyring i staten: *Departementet skal fastsette et regelverk for tilskuddsordningen som regulerer hovedelementene som nevnt i pkt. 6.2.1 bokstav a til d, og eventuelt også bokstav e.*

Programmet som helhet utvikles, gjennomføres og rapporteres med grunnlag i følgende kriterier:

Effektmål:

- Økt verdiskaping hos bedriftene
- Økt innovasjonsevne hos bedriftene

Resultatmål:

- Økt samarbeidsbasert utvikling hos klyngens aktører
- Økt tilgang på vekstkapital og relevant kompetanse i klyngen
- Økt synliggjøring og anerkjennelse av klyngens ressurser og attraktivitet
- Økt samarbeid med andre innovasjonsaktører for å forsterke innovasjonssystemet

Tildelingskriterier

Programmet tar opp de beste prosjektene i en årlig nasjonal konkurranse, etter en vurdering av fem kriterier:

- a) ambisjoner og mål
- b) ressursgrunnlag
- c) potensial for økt verdiskaping som kan utløses gjennom samarbeid
- d) gjennomføringsplan for samarbeidsaktiviteter
- e) rolle i utviklingen av et innovasjonssystem

2.2. Innovasjonspartnerskap

Innovasjonspartnerskap forvaltes av Innovasjon Norge.

Mål

Innovasjonspartnerskap skal utvikle og ta i bruk helt nye løsninger på dagens og framtidens samfunnsutfordringer.

Kriterier for måloppnåelse

Effektmål:

- offentlige aktører oppnår gevinster i form av økt kvalitet og reduserte kostnader

Resultatmål:

- offentlige aktører tar nye innovative løsninger i bruk
- næringsaktørene utvikler og leverer nye løsninger til offentlige markeder
- både offentlige og private aktører øker sin kompetanse om innovative offentlige anskaffelsesprosesser og om innovasjonssamarbeid

Tildelingskriterier

Innovasjonspartnerskap vurderer prosjekter i nasjonal konkurranse utfra kriteriene

- 1) om prosjektet vil løse en betydelig utfordring som berører flere interessenter,
- 2) mottakernes gjennomføringsevne,
- 3) verdiskapingspotensial for næringslivet
- 4) samarbeid mellom flere offentlige virksomheter.

KAPITTEL 3. BEGRESNINGER I HVA DET KAN TILDELES TILSKUDD TIL

Midlene kan ikke nyttes til investeringer i bygninger, lokaler eller annen fysisk infrastruktur. Midlene skal ikke nyttes til investeringer i utstyr. Det kan gjøres unntak for mindre investeringer som er avgjørende for gjennomføringen av tiltaket som blir finansiert. Tilskudd til utstyrsinvesteringer skal normalt ikke oversige 10 prosent av prosjektkostnadene. Midlene kan heller ikke nyttes til varig drift av institusjoner eller organisasjoner.

Støtten som bevilges skal normalt ikke utgjøre mer enn 50 prosent av prosjektkostnadene.

KAPITTEL 4. ØVRIGE KRAV OG FØRINGER

I henhold til økonomiregelverket §8, og bestemmelser om økonomistyring i staten kapittel 6, skal departementet utarbeide regelverk for tilskuddsordningene på post 553.71. Mål og kriterier for ordningene er beskrevet i kapittel 2 og regler for tilskudd er beskrevet i kapittel 3. Dette kapittelet fastlegger ordningenes regelverk for følgende områder:

- Programbeskrivelse
- Informasjon om ordningene
- Søknadsbehandling
- Utbetaling
- Oppfølging og kontroll

4.1 Krav til programbeskrivelser

Innovasjon Norge skal under tilskuddsposten utarbeide programplaner med nærmere fastsatte programbeskrivelser. Det skal legges vekt på regional forankring i forslagene og hva en forventer at de betyr for lokal og regional næringsutvikling.

Retningslinjene under gir føringer for hva programbeskrivelser/regelverk for tilskuddsordninger skal inneholde. Virkemiddelaktørene lager programbeskrivelser selv, men de fastsettes av departementet. De skal inneholde:

- bakgrunn, faglig rasjonale (markeds- og/eller systemsvikt), regionalpolitisk begrunnelse og forventet effekt av ordningen
- beskrivelser av overordnede mål, program-/prosjekt mål og effekt- og resultatmål
- beskrivelser av målgruppe(r) for tiltaket
- beskrivelser av geografisk innretning og nedslagsfelt
- beskrivelser av tildelingskriterier med utregningsregler for tilskudd
- beskrivelser av kriterier for måloppnåelse
- beskrivelser av strategier og arbeidsmetoder for hvordan målene skal nås
- beskrivelse av nåsituasjon og de forventede regionale effektene av programmet/tiltaket, og dessuten kvantitative og/eller kvalitative resultatmål og resultatindikatorer
- beskrivelser av kritiske risiko- og suksessfaktorer
- presentasjon av samarbeidspartnere og beskrivelse av samarbeidsplaner

- tidsplaner for programmet, inkludert framdrift og viktige milepæler for tiltaket. Det skal inngå i programbeskrivelsen en plan for utfasing eller videreføring av program/tiltak hos nasjonale virkemiddelaktører.
- budsjett- og finansieringsplan fordelt på årlige budsjett for hele program-/prosjektperioden. Egenfinansieringen til støttemottakeren og kostnader til administrasjon/drift skal fremkomme. Dersom det dreier seg om tiltak av varig karakter, skal det stå en plan for når og hvordan en kan oppnå selvfinansiering
- opplegg for program/tiltaksstyring (programstyre, referansegruppe e.l.) og hvem som er ansvarlig for fremdrift og faglig innhold
- beskrivelser av oppfølgingsrutiner for å sikre god internkontroll hos tilskuddsforvalteren og kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakeren
- rapporteringsrutiner og evalueringer (for flerårige tiltak/programmer)
- tilskuddsforvalter fastsetter eventuelle krav til egenfinansieringsandel og beløpsgrenser

4.2 Krav til informasjon om ordningen

For å sikre likebehandling skal Innovasjon Norge utarbeide informasjonsmaterieell slik at alle potensielle søkere innenfor målgruppen kan nås. Informasjonsmateriellet skal inneholde:

- Formålet med ordningen,
- Målgruppe (krav som gjelder for å komme i betraktning som søker)
- Krav som gjelder for å kunne få innvilget søknaden (tildelingskriterier)
- Om eventuell maksimal støtte/støttesats
- Om hvilken form søknaden skal ha
- Om hvilke opplysninger søknaden må inneholde for at det i første fase skal kunne konstateres om søknaden faller inn under ordningen
- Vilkår overfor støttemottaker (inkl. informasjonsplikt i etterhånd)
- Om at det kan iverksettes tiltak for å kontrollere at tilskuddet brukes i samsvar med forutsetningen
- Søknadsfrist

Dersom potensielle søkere ikke er kjent med de gjeldende detaljerte regler for ordningen, må det gis informasjon om hvor reglene er å få.

4.3 Krav til søknadsbehandling

Søknadsbehandlingen må følge regler fastsatt i stortingsvedtak, krav til god forvaltningsskikk og etisk atferd.

Det skal legges vekt på å unngå forskjellsbehandling av likeartede søknader. Det må vises ekstra påpasselighet når det forventes at antall søknader vil overstige rammen for ordningen.

Det skal foreligge skriftlige retningslinjer for tidsfrist for når tilsagn faller bort dersom mottaker ikke dokumenterer at fastsatte betingelser er oppfylt eller akseptert.

4.4 Tilsagns- og avslagsbrev

Innvilgede søknader skal bekreftes med tilsagnsbrev og standardvilkår som skal inneholde alle vilkårene knyttet til innvilget søknad:

- Formål og hva slags tiltak midlene kan benyttes til, inkludert omtale av størrelsen på den offentlige støtten og til hvilke formål den offentlige støtten er gitt
- Beløpsstørrelse
- Vilkår som knytter seg til bruken av midlene og tidsfrist for mottakeren til å akseptere vilkårene
- Skriftlig aksept av vilkår fra mottaker
- Utbetalingsordning (tidspunkt og eventuell hyppighet)
- Behandling av eventuelt for mye utbetalt tilskudd eller lån
- Eventuelt uberettiget tilsagn
- Krav til rapportering, jf. pkt. 6.9, regnskap og eventuell revisorbekreftelse
- Krav til oppbevaring av regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller beregning av støttebeløp
- Opplysninger om kontrolltiltak som kan bli iverksatt for å sikre at bruken av midlene skjer i samsvar med forutsetningene for tildelingen, jf. Bevilgningsreglementets § 10
- Mulige reaksjonsformer dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med forutsetningene i tilsagnsbrevet, jf. pkt. 6.10.

Tilsagnsbrev og garantierklæringer, jf. nedenfor, skal signeres på vegne av Innovasjon Norge.

Avslåtte søknader skal bekreftes med avslagsbrev.

Normalt skal rapporteringskrav, herunder hyppighet for rapportering, fremgå av gjeldende standardvilkår for ordningen. Standardvilkårene skal følge tilsagnsbrev. Eventuelle særskilte krav til rapportering skal også fremgå av brevet. Mål knyttet til kravene skal kunne etterprøves gjennom evalueringer.

4.5 Tidsfrist for bortfall av tilsagn om tilskudd

Dersom søker ikke kan dokumentere samtlige av de krav som er satt i tilsagnsbrevet, jf. pkt. 6.4, innen utgangen av det tredje kalenderåret etter at tilsagnet ble gitt, vil tilsagnet automatisk falle bort.

4.6 Registrering av tilskudd

For å holde oversikt over inngåtte forpliktelser skal Innovasjon Norge føre et eget register for tilsagn som skal dekkes av disponibel bevilgning for inneværende budsjettermin og eventuelle overførte midler fra tidligere budsjettermin.

4.7 Utbetaling og behandling av eventuelt for mye utbetalt tilskudd

Tilskuddsbeløp skal utbetales etter hvert som mottaker har behov for å dekke aktuelle utgifter som ligger til grunn for tilskuddet. Tilskudd skal ikke nyttes til å regulere

tilskuddsmottakers likviditet. Det er ikke anledning til å framskynde utbetalinger slik at mottaker kan plassere tilskudd som rentebærende innskudd eller lån for å oppnå inntekter i tillegg til det bevilgede beløpet.

Inntil 30 prosent av tilskuddet kan utbetales forskuddsvis, når nødvendig dokumentasjon er underskrevet, særvilkår er dokumentert oppfylt og prosjektet er klart for igangsetting. Når det kan dokumenteres at minst 50 prosent av de totale prosjektkostnader er påløpt, kan ytterligere inntil 50 prosent av tilskuddet utbetales. Av samlet tilskudd skal minimum 20 prosent holdes tilbake inntil prosjektet er avsluttet og sluttrapport med revisorbekreftet regnskap foreligger. Dersom tilskuddsmottaker ikke er revisjonspliktig, kan regnskapet bekreftes av autorisert regnskapsfører.

Alle tilskuddsbeløp skal være attestert før utbetaling. Den som attesterer, skal kontrollere at:

- utbetalingsforslaget er i overensstemmelse med vedtak om tilskudd i tilsagnsbrev
- tilskuddsmottaker har oversendt all dokumentasjon og akseptert alle vilkår i tilsagns- /lånebrev
- registrering av faste data for mottaker er korrekte.

Utbetaling av lån kan tidligst skje når støttemottaker har påtatt seg debitoransvaret, de aktuelle sikkerheter er etablert og alle særvilkår knyttet til vedtaket er oppfylt.

Innovasjon Norge skal ha innkrevingsrutiner som sikrer tilbakebetaling dersom en sluttavregning medfører at mottaker skal tilbakebetale for mye utbetalt beløp.

4.8 Mottakers ansvar for riktige opplysninger

Dersom tilskuddsmottaker gir uriktige opplysninger eller tilskudd ikke benyttes i samsvar med fastsatte betingelser for tildelingen, kan støtte utbetalt i forbindelse med tilsagnet kreves helt eller delvis tilbakebetalt.

4.9 Krav til rapportering fra tilskuddsmottaker

Normalt skal kravene til rapportering og hyppighet fremgå av tilsagnsbrev og gjeldende standardvilkår for ordningen. Eventuelle særskilte krav til rapportering skal fremgå av tilsagnsbrevet. Innovasjon Norge skal følge opp overfor tilskuddsmottaker dersom innrapportert informasjon er ufullstendig eller ikke er oversendt til rett tid.

4.10 Oppfølging og kontroll

Oppfølgings- og kontrolltiltak skal normalt baseres på mottatt innrapportering fra tilsagnsmottaker. Gjennomgang og vurdering av innrapporteringen skal dokumenteres skriftlig. Som ledd i oppfølgingen av tilskuddsmottaker skal virkemiddelaktørene:

- Påse at avtalte rapporter er mottatt
- Gi nødvendig tilbakemelding til tilsagnsmottaker på rapportering som er mottatt
- Treffe tiltak dersom kontrollen avdekker muligheter for uregelmessigheter

Normalt vil kontroll innebære å vurdere om rapporteringen fra tilsagnsmottaker tilsier at tilsagnet er brukt i overensstemmelse med forutsetningene og om kriteriene til måloppnåelse er oppfylt.

Kontrolltiltakene av forutsatte rapporter skal bl.a. omfatte:

- Generell formalia- og rimelighetskontroll, dvs. at rapportene er signert, eventuelt attestert av revisor eller regnskapsfører, og at tallmaterialet ikke virker usannsynlig
- Gjennomgang og vurdering av innrapportert informasjon med hensyn til avvik i måloppnåelse og økonomi og i forhold til risiko, egenart og vesentlighet

Ut fra gjennomgangen av mottatt innrapportering skal virkemiddelaktørene vurdere om det er behov for ytterligere oppfølgings- eller kontrolltiltak, spesielt dersom gjennomgangen avdekker muligheter for uregelmessigheter. Dette kan eksempelvis omfatte stikkprøvekontroll for prøving av data som ligger til grunn for utarbeidelse av innrapportert informasjon, nærmere regnskapsgjennomgang eller annen kontroll med at midlene har blitt benyttet som forutsatt, jf. Bevilgningsreglementets § 10.

4.10.1 Intern kontroll

Innovasjon Norge skal ha systemer og rutiner som viser hvordan tilskudds-, låne- og garantirammer er utnyttet og at de ikke overskrides, Det skal foreligge løpende oppdaterte rapporter om status for de enkelte ordningene. For garantier gjelder dette både tilsagn og foreldede garantiansvar for utstedte garantierklæringer inklusiv, endringer i form av nedtrapping eller bortfall.

Innovasjon Norge skal ha etablert systemer, rutiner og tiltak som sikrer korrekt saksbehandling ved tildeling og utbetaling, innfordring og innbetaling av lån, tilskudd og avgivelse av garantierklæringer i overensstemmelse med Bestemmelser om økonomistyring i staten.

Bokføring, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger skal skje i overensstemmelse med virkemiddelaktørenes interne økonomiforvaltningsrutiner og kravene som framgår av pkt. 4.4 i Bestemmelser om økonomistyring i staten.

4.10.2 Rapportering til departementet og ESA

Innovasjon Norge skal rapportere i henhold til kriteriene for måloppnåelse som er fastsatt av Stortinget i årlige budsjettvedtak og fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet i årlige oppdragsbrev. Krav til og hyppighet på rapporteringen fra virkemiddelaktørene går frem av mål- og resultatstyringssystemet som gjelder for dem, med eventuelle presiseringer som framgår av oppdragsbrevet fra departementet, og oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet med tilhørende rapporteringskalender.

Det kan for øremerkede satsinger kreves mer uttømmende rapportering opp mot målene for ordningen. Omfang, form og innhold på denne rapporteringen avtales særskilt.

Departementet skal foreta hensiktsmessige kontroller av kvaliteten på informasjonen i rapportene. Departementet og Riksrevisjonen kan iverksette etterfølgende kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene.

Det skal årlig rapporteres til ESA om utbetalt støtte. Innovasjon Norge må også registrere bedriftsrettet støtte i Brønnøysundregistrenes nasjonale register for offentlig støtte etter gjeldende regler.

Til departementet

Frister for rapportering fremgår av årlig felles rapporteringskalender som er vedlagt oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet til Innovasjon Norge.

Innovasjon Norge skal rapportere på følgende indikatorer for kap 553 post 74²:

Ordning	Kriterier for måloppnåelse og aktivitetsindikatorer
Norwegian Innovation Clusters	<p>Kriterier for måloppnåelse:</p> <p>Effekt mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Økt verdiskaping hos bedriftene ✓ Økt innovasjonsevne hos bedriftene <p><i>Resultatmål:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Økt samarbeidsbasert utvikling hos klyngen aktører, internt og eksternt ✓ Økt tilgang på vekstkapital og relevant kompetanse i klyngen ✓ Økt synliggjøring og anerkjennelse av klyngens ressurser og attraktivitet ✓ Økt samarbeid med andre innovasjonsaktører for å forsterke innovasjonsøkosystemet <p>Aktivitetsindikatorer</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader ✓ geografisk nedslag
Innovasjonspartnerskap	<p>Kriterier for måloppnåelse:</p> <p><i>Effekt mål:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ offentlige aktører oppnår gevinster i form av økt kvalitet og reduserte kostnader <p><i>Resultatmål:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ offentlige aktører tar nye innovative løsninger i bruk ✓ næringsaktørene utvikler og leverer nye løsninger til offentlige markeder ✓ både offentlige og private aktører øker sin kompetanse om innovative offentlige anskaffelsesprosesser og om innovasjonssamarbeid

² Rapporteringskrav og veileder til rapportering fremgår av vedlegg til KMD sitt årlige oppdragsbrev.

	Aktivitetsindikatorer: <ul style="list-style-type: none"> ✓ sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader ✓ geografisk nedslag
--	---

Til EFTAs overvåkingsorgan (ESA)

All støtte skal gis innenfor rammen av statsstøttereglene i EØS-avtalen. Det forutsettes at Innovasjon Norge vurderer tildelingen ut fra de til enhver tid gjeldende notifikasjoner og innmeldinger som foreligger. Støtten skal innrapporteres til eierdepartementet.

4.10.3 Evalueringer

Departementet og Innovasjon Norge skal sørge for at det blir gjennomført nødvendige evalueringer av programmene. Kostnader til evaluering av programmene inngår i de økonomiske rammene for programmene. Evalueringer bør gjøres av institusjoner som ikke er knyttet til de aktørene som deltar i programmet. Departementet står ellers fritt til å innhente informasjon om tiltak og måloppnåelse fra Innovasjon Norge eller eventuelt tilskuddsmottagerne.

KAPITTEL 5. ADMINISTRASJONS- OG GJENNOMFØRINGSKOSTNADER

For Innovasjon Norge skal alle administrasjons- og gjennomføringskostnader til selve forvaltningen av en ordning (tjenester/tiltak/program) dekkes innenfor rammene av ordningen, jf. basiskostnadsmodellen. Innovasjon Norge er pålagt å rapportere årlig om hvor stor del av bevilgningen som er brukt til å dekke administrasjons- og gjennomføringskostnadene. Dersom rådgivingstjenester og tilretteleggingsarbeid går inn i administrasjons- og gjennomføringskostnadene, skal dette redegjøres for i årsrapporteringen.

Administrasjons- og gjennomføringskostnader defineres som:

- a) *Personalkostnader*: Lønnsutgifter, pensjon, sosiale kostnader og øvrige personalkostnader.
- b) *Overhead*: Indirekte kostnader knyttet til medarbeidere, som for eksempel IT, kontorkostnader og tilknyttede administrative tjenester.
- c) Andre driftskostnader som er knyttet til ordningen, som evalueringer, reisekostnader i henhold til statens reiseregulativ, trykksaker og kjøp av konsulent tjenester, skal rapporteres som prosjektkostnader og skal også dekkes innenfor rammene av ordningen.

KAPITTEL 6. OFFENTLIG STØTTE

Offentlig støtte etter EØS-avtalen

All støtte skal gis innenfor rammen av statsstøttereglene i EØS-avtalen, og i tråd med lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven). Det forutsettes at virkemiddelaktørene har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere enhver tildeling

ut fra de til enhver tid gjeldende notifikasjoner og innmeldinger til EFTAs overvåkingsorgan (ESA) som foreligger. I tillegg kan det gis bagatelmessig støtte.

Dersom Innovasjon Norge ønsker å tildele støtte til enkeltbedrifter utover grensene for individuelle tildelinger under en ordning, er de selv ansvarlige for å notifisere. Departementet skal holdes orientert om eventuelle individuelle notifikasjoner.

Forskrift om Kommunal- og moderniseringsdepartementets distrikts- og regionalpolitiske tilskuddsposter forvaltet av fylkeskommunene (Forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler)

Dato	FOR-2018-05-23-747
Departement	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Ikrafttredelse	01.06.2018
Endrer	FOR-2013-12-11-1574
Gjelder for	Norge
Hjemmel	Stortingets budsjettvedtak
Kunngjort	24.05.2018 kl. 14.50
Rettet	06.11.2018 (§ 21 første ledd; komma tilføyd)
Korttittel	Forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler

Kapitteloversikt:

- [Kapittel I. Fellesbestemmelser for tilskuddspostene \(§§ 1 - 10\)](#)
- [Kapittel II. Særregler for søkere og mottakere av tilskudd til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn i områder med særlige distriktsutfordringer,... \(§§ 11 - 13\)](#)
- [Kapittel III. Særregler for søkere og mottakere av tilskudd til velfungerende næringsmiljøer og tilgang til relevant kompetanse, jf. § 1b \(§§ 14 - 15\)](#)
- [Kapittel IV. Særregler for tilskudd til nye arbeidsplasser i kommuner med vesentlig reduksjon i sysselsettingen jf. § 1c \(§§ 16 - 18\)](#)
- [Kapittel V. Bestemmelser for forvaltere av tilskuddspostene \(§§ 19 - 26\)](#)
- [Kapittel VI. Sluttbestemmelser \(§§ 27 - 29\)](#)

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 23. mai 2018 til oppfølging av Stortingets budsjettvedtak kap. 550, post 64 (Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn), kap. 553, post 60 (Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse) og kap. 553, post 65 (Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet).

Rettelser: 06.11.2018 (§ 21 første ledd; komma tilføyd).

Kapittel I. Fellesbestemmelser for tilskuddspostene

§ 1. Formål

Formålet er å regulere distrikts- og regionalpolitiske virkemidler fastsatt av Stortinget.

Tilskuddspostenes hovedformål er å bidra til omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene og omstillingsdyktige regioner.

Tilskuddspostene har ulike mål som fremgår av § 1a–§ 1c.

☞ Del paragraf

§ 1a. *Tilskudd til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn i områder med særlige distriktsutfordringer*

Tilskuddsmidlene skal bidra til å inkludere tilflyttere, styrke sårbare næringsmiljøer og styrke kommunenes evne til å planlegge, mobilisere, samarbeide og gjennomføre utviklingstiltak. Innsatsen skal styrke den regionale balansen i fylket.

Tilskuddsmidler som tildeles gjennom kommunale og regionale næringsfond skal utvikle og legge til rette for lokalt næringsliv.

☞ Del paragraf

§ 1b. *Tilskudd til velfungerende næringsmiljøer og tilgang til relevant kompetanse*

Tilskuddsmidlene skal mobilisere til samarbeid mellom bedrifter i næringsmiljø og bedre koblinger mellom bedrifter og relevante utdanningsmiljøer for å møte næringslivets behov for kunnskap og relevant arbeidskraft.

☞ Del paragraf

§ 1c. *Tilskudd til nye arbeidsplasser i kommuner med vesentlig reduksjon i sysselsettingen*

Tilskuddsmidlene skal styrke næringsgrunnet og bidra til etablering av nye arbeidsplasser i kommuner eller regioner som opplever vesentlig reduksjon i sysselsettingen.

☞ Del paragraf

§ 2. *Geografisk virkeområde*

Forskriften gjelder i hele Norge.

For tilskudd til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, jf. § 1a, begrenses virkeområdet til områder med særlige distriktsutfordringer, fylkeskommunene avgjør hva som er særlige distriktsutfordringer ut fra distriktsindeksen, geografiske kjennetegn, befolkningssammensetning, arbeidsmarkedsutvikling og levekår.

☞ Del paragraf

§ 3. *Kunngjøring ved utlysning av tilskuddsmidlene*

Adgangen til å søke om tilskuddsmidler skal kunngjøres gjennom Kommunal- og moderniseringsdepartementets elektroniske forvaltningsportal, regionalforvaltning.no. Dersom dette ikke er tilstrekkelig for å nå hele målgruppen, må forvalter i tillegg bruke andre kanaler.

Søknadsfrist for det enkelte tilskuddsordning skal gå frem av kunngjøringen.

☞ Del paragraf

§ 4. Krav til en søknad om tilskudd

Søknaden skal sendes inn gjennom regionalforvaltning.no.

Følgende opplysninger må oppgis eller beskrives i alle søknader:

Opplysninger om søker

- a) Den ansvarlig prosjekteierens navn og organisasjonsnummer.
- b) Hvem som er kontaktperson.

Økonomi

- c) Hvilket tilskuddsbeløp det søkes om.
- d) Budsjett med en finansieringsplan.

Om søker på søknadstidspunktet har mottatt annen offentlig støtte det inneværende e) år og de to siste regnskapsårene, jf. reglene om offentlig støtte. Bagatellmessig støtte utgjør 200 000 euro fordelt over tre sammenhengende regnskapsår.

Beskrivelse av tiltaket og forventede resultater

- f) Tiltaket det søkes om tilskudd til, herunder mål og målgruppe.
- g) Fremdriftsplanen for aktiviteter.
- h) Organiseringen av tiltaket, herunder eventuelle samarbeidspartnere og hvilke roller de skal ha.
- i) Om tiltaket har forankring i kommunale eller fylkeskommunale planer.
- j) Resultatene søker forventer å oppnå ved avslutningen av tiltaket.
- k) Forventede, langsiktige effekter av tiltaket etter at det er avsluttet. Dette gjelder kun for tilskudd på minimum 500 000 kroner etter § 1a.

I tillegg skal søknaden opplyse om andre forhold som søkeren bør forstå er viktig for vurdering av søknaden.

☞ Del paragraf

§ 5. Søknadsbehandlingen og forholdet til forvaltningsloven

Tildeling av tilskudd eller avslag på tilskuddssøknad er enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b, jf. bokstav a.

Ellers vises det til forvaltningsloven når det gjelder alminnelige saksbehandlingsregler, klagebehandling med mer.

☞ Del paragraf

§ 6. Hva det kan og ikke kan tildeles tilskudd til

Tilskuddsmottakere kan få tilskudd til et bestemt tiltak i maksimalt 5 år selv om tiltaket har lengre varighet.

Tilskuddet skal kun dekke kostnader som er nødvendige for å realisere tiltaket. I vurderingen av hva som er direkte tilknyttet realiseringen, skal forvalter blant annet legge vekt på hva som er nødvendige utgifter for å realisere formålet med tilskuddet. Tilskuddet skal ha effekt utover å opprettholde et tilbud.

Tilskuddet skal ikke brukes til

- a) løpende driftskostnader i næringsvirksomheter eller organisasjoner
- b) kausjon eller annen økonomisk garanti

- c) direkte eller indirekte investeringer i virksomhetens egenkapital
- d) renter og avdrag på lån og refinansiering av gjennomførte prosjekter
- e) drift av eller investeringer i statlige, fylkeskommunale eller kommunale lovpålagte oppgaver som er utført av fylkeskommunen, kommunen eller andre avsetting av midler til uspesifiserte fond hos tilskuddsmottaker. Dette omfatter ikke
- f) delegerte midler til kommuner, regionråd eller andre forvaltere, der bruken av midlene er i tråd med denne forskriften
 - politikkforberedende aktiviteter internt hos eller i regi av den som tildeler tilskuddene,
- g) innbefattet kjøp av tjenester i samband med utforming av nye tiltak og lovpålagte eller egeninitierte plan- og strategiprosesser.

Bokstavene i tredje ledd a, b og c gjelder ikke Innovasjon Norge.

☞ Del paragraf

§ 7. Adgangen til å kontrollere at vilkårene for tilskudd er oppfylt. Evaluering

Riksrevisjonen, departementet og forvalter kan kontrollere at vilkårene for å motta tilskudd, herunder vilkårene fastsatt i tilskuddsvedtaket, er oppfylt av tilskuddsmottakeren. Tilskuddsmottaker plikter å gi de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å gjennomføre kontrollen.

Tilskuddsmottaker plikter også å medvirke til at den som skal evaluere det enkelte prosjektet får adgang til de opplysninger og dokumenter som er nødvendige for å foreta en forsvarlig evaluering.

☞ Del paragraf

§ 8. Redusering og stans i utbetaling av tilskuddsmidler. Krav om tilbakebetaling

Departementet og forvalter kan redusere utbetalingene av tilskudd, stanse utbetalingen av tilskudd eller kreve at tilskuddsmottakeren betaler tilbake hele eller deler av det utbetalte tilskuddet dersom

- a) tilskuddsmottakeren har påbegynt arbeidet tilskuddet er ment å dekke, før tilskuddet ble innvilget
- b) tildelingen har bygget på uriktige, misvisende eller mangelfulle opplysninger fra søkeren
- c) tilskuddet ikke er brukt i samsvar med kravene i forskriften og tilskuddsvedtaket, og forvalter ikke har godtatt endringene
- d) tiltaket gjennomføres til en lavere kostnad enn forutsatt ved tildelingen
- e) tilskuddsmottaker unnlater å levere pliktig rapportering.

☞ Del paragraf

§ 9. Krav til tilskuddsmottakers rapportering

Tilskuddsmottakere skal rapportere i henhold til rapporteringskrav i departementets elektroniske forvaltningsportal, regionalforvaltning.no. Forvalteren kan fastsette ytterligere krav til oppfølging og rapporteringer i tilskuddsvedtaket.

Tilskuddsmottakeren skal rapportere til forvalteren om tiltaket er gjennomført i henhold til vedtaket. Tilskuddsmottaker skal sende inn et regnskap for prosjektet, satt opp etter samme oppstilling som budsjettet. Tilskuddsmottakeren skal gi forvalteren melding

dersom det inntreffer forhold som innebærer endringer i forhold til de forutsetningene som går frem av søknaden eller vedtaket.

I tillegg gjelder egne rapporteringsregler for tilskudd etter § 1a, jf. § 13.

☞ Del paragraf

§ 10. *Utbetaling av tilskuddsmidler*

Tilskuddsmidlene utbetales i hovedsak etterskuddsvis.

Minst 25 prosent av tilskuddsmidlene skal holdes tilbake til tiltaket er avsluttet og forvalteren har mottatt sluttrapport eller et resultatskjema i departementets elektroniske forvaltningsportal, regionalforvaltning.no.

For tilskudd over 200 000 kroner skal tilskuddsmottaker sende inn revidert prosjektregnskap som er bekreftet av revisor, alternativt godkjent regnskapsfører dersom virksomheten ikke er revisjonspliktig. Der kommunene og fylkeskommunene selv er tilskuddsmottakere trenger de ikke å sende inn et revidert prosjektregnskap.

☞ Del paragraf

Kapittel II. Særregler for søkere og mottakere av tilskudd til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn i områder med særlige distriktsutfordringer, jf. § 1a

§ 11. *Hvem som kan søke om tilskudd og tildelingskriterier*

Det kan gis tilskudd til alle offentlige og private aktører og virksomheter med konkrete tiltak som faller innenfor formålet i § 1a.

I vurderingen av søknader om tilskudd skal forvalter legge vekt på følgende tildelingskriterier:

- a) Resultatene av tiltaket må kunne vurderes konkret, og knyttes til § 12 om kriterier for måloppnåelse.
- b) Tiltaket må være godt lokalt forankret.
- c) Hvorvidt samarbeidet er tverrsektorielt, der en samler ressurser for størst mulig samfunnseffekt.
- d) Tiltaket må bidra til kunnskapsbygging og informasjonsdeling.

Fylkeskommunene må ved tildeling av tilskudd velge ut de prosjektene som i størst grad bidrar til måloppnåelsen i ordningen, jf. § 12.

Tilskuddsforvalteren kan fastsette ytterligere tildelingskriterier, innenfor rammene i denne forskriften i relevant omfang når det etableres tilskuddsordninger, jf. kapittel V.

☞ Del paragraf

§ 12. *Kriterier for måloppnåelse for ordningene*

Fylkeskommunen skal vurdere måloppnåelse ut fra følgende kriterier:

- a) Økt sysselsetting.

- b) Flere søkere til ledige stillinger.
- c) Om lokalsamfunnet beholder tilflyttere.
- d) Økt samarbeid mellom lokale aktører.
- e) Økt grad av deltakelse i frivillige organisasjoner.
- f) Utvikle og legge til rette for lokalt næringsliv.

Fylkeskommunene skal rapportere til departementet i hvilken grad innsatsen påvirker disse kriteriene.

☞ Del paragraf

§ 13. Særregler om krav til tilskuddsmottakers rapportering

I tillegg til rapporteringskravene i § 9, gjelder følgende krav til rapportering:

- a) For tilskudd under 200 000 kroner skal rapporteringen være knyttet til at tiltaket er gjennomført i henhold til søknaden og vedtaket.
- b) For tilskudd mellom 200 000 og 500 000 kroner skal rapporteringen i tillegg være knyttet til de resultatet som er nådd ved avslutningen av tiltaket.
- c) Ved enkelttilskudd på mer enn 500 000 kroner skal fylkeskommunene rapportere til departementet på forventede virkninger av tiltaket på sikt.

☞ Del paragraf

Kapittel III. Særregler for søkere og mottakere av tilskudd til velfungerende næringsmiljøer og tilgang til relevant kompetanse, jf. § 1b

§ 14. Hvem som kan søke om tilskudd til hva og tildelingskriterier

Det kan gis tilskudd til offentlige og private virksomheter som driver tiltak som faller innenfor formålet i § 1b og oppfyller følgende tildelingskriterier:

- a) Tiltakets formål skal være i tråd med regionale nærings- og kompetansestrategier.
- b) Tiltaket skal ikke rettes mot enkeltbedrifter, men nå flere bedrifter samtidig.
- c) Innsatsen for næringsmiljøer og kompetanseheving skal gi samarbeid i verdikjeder, mellom bedrifter og mellom bedrifter og utdannings- og kompetansemiljøer.

Fylkeskommunene må ved tildeling av tilskudd velge ut de prosjektene som i størst grad bidrar til måloppnåelsen i ordningen, jf. § 15.

Tilskuddsforvalteren kan fastsette ytterligere tildelingskriterier i relevant omfang når det etableres tilskuddsordninger, jf. kapittel V.

☞ Del paragraf

§ 15. Kriterier for måloppnåelse for ordningen

Fylkeskommunene skal rapportere om de overordnede kriteriene for måloppnåelse, som er styrket innovasjonsevne og bedre tilgang til relevant kompetanse i bedriftene. Konkret innebærer dette å angi

- a) tall på mobiliseringstiltak for kompetanseheving og for samarbeid i næringsmiljø
- b) tall på næringsmiljø med nytt eller styrket samarbeid
- c) tall på utviklingsprosjekt for kompetanseheving.

☞ Del paragraf

Kapittel IV. Særregler for tilskudd til nye arbeidsplasser i kommuner med vesentlig reduksjon i sysselsettingen jf. § 1c

§ 16. *Fordeling av ordinære tilskuddsmidler etter innspill fra fylkeskommunene*

Fylkeskommunene skal opplyse departementet om følgende:

- a) omfanget av reduksjonen i sysselsettingen i kommunene og regionene
- b) muligheten for pendling til andre arbeidsmarkeder
- c) den generelle arbeidsledigheten i kommunene og regionene
- d) eventuelle andre forhold som kan ha betydning.

Fylkeskommunene skal legge de ovennevnte tildelingskriteriene til grunn ved tildeling til omstillingskommuner.

☞ Del paragraf

§ 17. *Ekstraordinære statlige omstillingsmidler*

I de tilfellene hvor en kommune/fylkeskommune søker om ekstraordinære statlige omstillingsmidler, gjelder følgende kriterier for å kunne få økonomisk støtte:

Reduksjonen i den direkte sysselsettingen i hjørnesteinsbedriften/næringen bør være betydelig over en treårsperiode, og reduksjonen bør som hovedregel utgjøre minst 15 prosent av den totale sysselsettingen i kommunen. I absolutte tall bør nedleggelsen som et minimum ligge på 150 personer. I helt særskilte tilfeller bør departementet imidlertid vurdere om man kan gå noe lavere på små og isolerte steder.

I en totalvurdering av situasjonen i området vil det også bli lagt vekt på reduksjonen i den indirekte sysselsettingen, den generelle arbeidsledigheten og mulighetene for pendling innenfor den aktuelle bo- og arbeidsmarkedsregionen. I tillegg kan det også være aktuelt å ta i betraktning trygdebudsjettets størrelse, andel yrkesaktive i kommunen og kommuneøkonomi for å få et mest mulig komplett bilde av tilstanden i lokalsamfunnet.

☞ Del paragraf

§ 18. *Kriterier for måloppnåelse som enkelt tiltak skal vurderes opp mot*

Måloppnåelsen vil bli vurdert opp mot

- a) antall arbeidsplasser som er etablert eller sikret som følge av omstillingsarbeidet
- b) et styrket næringsgrunnlag, slik at kommunene og regionene fremstår mer robust og med en mer variert næringsstruktur
- c) styrket utviklingsevne i området i løpet av omstillingsperioden

Innovasjon Norge rapporterer kun på bokstav a. De øvrige kriteriene dokumenteres gjennom evalueringer, jf. § 7.

☞ Del paragraf

Kapittel V. Bestemmelser for forvaltere av tilskuddspostene

§ 19. *Hvem som forvalter tilskuddspostene og deres fullmakter*

Departementet tildeler tilskuddsmidler til fylkeskommunen som tilskudd uten krav om tilbakebetaling. Fylkeskommunen kan dermed disponere midlene uavhengig av bevilgningsår, og det fremgår av statsbudsjettet hvorvidt midler tildelt under en ordning kan brukes under andre ordninger.

Fylkeskommunene har videre fullmakt til å

- a) bestemme i hvilket år tilsagnet skal gis
- b) avgjøre hvor lenge tilsagnet er gyldig (maksimalt 5 år)
- c) behandle søknad om forlengelse
- d) bevilge ubenyttede midler til nye tiltak i tråd med de målene som er satt for bevilgningene.

Fylkeskommunene kan finansiere tiltak og programmer i egen regi, utarbeide egne tilskuddsordninger og medfinansiere nasjonale eller regionale prosjekter og programmer. Fylkeskommunen kan unntaksvis tildele enkelttilskudd ved særskilt å navngi mottakeren i vedtak fattet av fylkestinget. Forvalter skal rapportere på lik linje med øvrige tilskuddsmottakere. Bruken av tilskuddsmidlene skal være forankret i regionale mål og strategier, i forpliktende partnerskap med næringslivet og regionale og lokale aktører.

Kommuner og regionråd kan gjennom kommunale og regionale næringsfond gi distriktsrettede investeringstilskudd og utviklingstilskudd til enkeltbedrifter og etablerere.

Del paragraf

§ 20. *Spesielt om virkemiddelaktørene som forvaltere av tilskuddsmidler*

De nasjonale virkemiddelaktørene er Innovasjon Norge, Siva og Norges forskningsråd.

Innovasjon Norge og Siva er unntatt saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, jf. lov om Innovasjon Norge § 4 og lov om statsforetak § 6 første ledd. Forvaltningsloven gjelder ikke for Forskningsrådet. Forskningsrådet har egne klageregler, jf. forskrift om vedtekter for Norges forskningsråd, § 9.

Tilskuddspostenes mål og ulike kriterier gjelder også for virkemiddelaktørene. De har egne bestemmelser om kunngjøring, krav til søknad og rapporteringer. De skal ikke utarbeide forskrifter, jf. § 22

Del paragraf

§ 21. *Delegering av forvalteransvar*

Fylkeskommunen kan delegerer hele eller deler av forvaltningen til virkemiddelaktørene, kommuner og regionråd.

Det kan unntaksvis delegeres forvaltningsmyndighet til private rettssubjekter der delegeringen av myndighet og dens omfang skal kontraktsfestes.

Fylkeskommunene er ansvarlig ovenfor Kommunal- og moderniseringsdepartementet for de midlene som er delegert til andre forvaltere og at forvaltningen skjer i henhold til denne forskriften. Fylkeskommunene skal også fastsette reaksjoner for feil forvaltning og eller feil bruk av midlene av forvalter.

☞ Del paragraf

§ 22. *Forvalteres etablering av tilskuddsordninger*

Forvaltere skal etablere en eller flere tilskuddsordninger innenfor rammen av denne forskriften. En tilskuddsordning består av følgende hovedelementer:

- a) Målet med tilskuddsordningen, jf. § 1
- b) Kriterier for måloppnåelse, jf. § 12, § 15, § 18
- c) Tildelingskriterier, herunder beregningsregler, jf. § 11, § 14, § 16
- d) Oppfølging og kontroll, jf. § 7
- e) Eventuelt evaluering, jf. § 7.

Forvaltere skal selv vurdere hvorvidt det er nødvendig å

- a) ytterligere presisere hovedelementene for hver enkelt tilskuddsordning innenfor de som fremgår av denne forskriften
- b) vurdere om en slik presisering av hovedelementene har karakter av rettigheter og plikter og derfor skal fastsettes i forskrifts form.

Private rettssubjekt skal ikke lage forskrifter, smnl. denne bestemmelsen annet ledd, bokstav b.

☞ Del paragraf

§ 23. *Krav til forvalters tilsyn med tilskuddsmidlene*

Forvaltere skal

- a) etablere rutiner for å sikre god internkontroll, slik at de selv og departementet kan kontrollere at betingelsene for tilskuddet og vilkårene i tildelingen er oppfylt
- b) føre tilsyn med at kravene i forskriften og i tilskuddsvedtaket blir fulgt opp.

☞ Del paragraf

§ 24. *Konsekvenser ved feil forvaltning og feil bruk av tilskuddsmidlene*

Dersom tilskuddsmidlene ikke forvaltes i henhold til det som fremgår av statsbudsjettet, forskriften eller de årlige oppdragsbrevene, eller at midlene ikke brukes i tråd med de nevnte dokumentene, vil departementet be om en skriftlig redegjørelse.

Gjentatt feil kan medføre krav fra departementet om tilbakebetaling ved en reduksjon av bevilgningen på tilsvarende beløp det påfølgende budsjettår.

☞ Del paragraf

§ 25. *Administrasjons- og gjennomføringskostnader*

Forvalter kan bruke inntil 5 prosent av tilskuddsmidlene til å dekke egne administrasjons- og gjennomføringskostnader som kan knyttes direkte til forvaltningen av midlene.

☞ Del paragraf

§ 26. *Oppfølging og rapportering for forvaltere*

De ansvarlige forvalterne skal rapportere i henhold til rapporteringskrav i departementets elektroniske forvaltningsportal, [regionalforvaltning.no](https://www.regionalforvaltning.no).

☞ Del paragraf

Kapittel VI. Sluttbestemmelser

§ 27. *Dispensasjon*

Departementet kan i særlige tilfeller dispensere fra denne forskriften.

Del paragraf

§ 28. *Overgangsregler*

For de tilskudd som er tildelt før denne forskriften trådte i kraft, gjelder den tidligere forskrift 11. desember 2013 nr. 1574 om distrikts- og regionalpolitiske virkemidler.

Del paragraf

§ 29. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. juni 2018. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 11. desember 2013 nr. 1574 om distrikts- og regionalpolitiske virkemidler.

Fylkesfordeling av kap. 553, post 60, 61, 63, 65 og 69

(i mill. kroner)

Fylke	553.60	553.61	553.63 ¹	553.65	553.69	Ramme 2024
Østfold	3,563	10,280	16,000		3,147	32,990
Oslo		26,747			4,130	30,877
Akershus	3,500	15,691		1,000	3,147	23,338
Innlandet	5,737	90,024	22,000	13,315	5,901	136,977
Buskerud	3,619	20,129		1,000	3,147	27,895
Vestfold	3,500	8,998			2,360	14,858
Telemark	4,081	36,210		8,661	2,360	51,312
Agder	3,681	35,437		2,347	4,710	46,175
Rogaland	4,236	28,259		2,735	4,130	39,360
Vestland	5,189	112,510		6,279	7,081	131,059
Møre og Romsdal	4,956	68,897		12,306	4,130	90,289
Trøndelag	4,347	92,441		15,147	5,901	117,836
Nordland	6,296	114,066		24,394	4,130	148,886
Troms ²	4,992	74,404	63,800	10,397	9,108	162,701
Finnmark	5,243	49,698		10,978	2,950	68,869
Siva		18,300				18,300
Innovasjon Norge				12,000		12,000
Det norske Barentssekretariatet			42,000			42,000
Sekretariat for regionalt nordområdeforum ³			1,603			1,603
Totalt	62,940	802,091	145,403	120,559	66,332	1 197,325

¹ Se vedlegg 3 for oversikt over Interreg-program og deltakende fylker.

² I bevilgningen til Troms fylkeskommuner over kap.553, post 63 inngår 47,525 mill. kroner til Arktis 2030 og 16,275 mill. kroner til Interreg-program (se vedlegg 4), over kap. 553, post 69 inngår 6,158 mill. kroner til Mabit (midlene forvaltes av Troms, i nært samarbeid med Nordland og Finnmark).

³ Bevilgningen til sekretariat for regionalt nordområdeforum blir utbetalt til Finnmark fylkeskommune.